

NOB-16/2011.
(NOB-16/2010-2014.)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Nemzeti összetartozás bizottságának**
2011. július 12-én, kedden, 13 óra 10 perckor
az Országház földszint 1. számú tanácstermében
megtartott üléséről

* *A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki megnyitó</i>	5
<i>Napirend elfogadása, határozatképesség megállapítása</i>	5
<i>A határon túli magyarok támogatása (Bethlen Gábor Alap): köteleességek és feladatok</i>	
<i>– Előadó: Vizi E. Szilveszter, a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke</i>	5
<i>Vizi E. Szilveszter elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma) tájékoztatója</i>	5
<i>Észrevételek, kérdések</i>	7
<i>Vizi E. Szilveszter elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma) válaszadása</i>	12
<i>Amberboy Zsolt válaszadása</i>	15
<i>További kérdések, észrevételek, válaszok</i>	16
<i>Tájékoztató a horvátországi magyarság helyzetéről és a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége érdekképviseleti tevékenységéről – Előadó: Jakab Sándor, a HMDK elnöke</i>	19
<i>Jakab Sándor, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége elnökének tájékoztatása</i>	19
<i>Összefoglaló a Nemzeti összetartozás bizottsága első félévi tevékenységéről – Tájékoztatót ad Potápi Árpád János elnök</i>	28
<i>Egyebek</i>	30

Napirendi javaslat

1. A határon túli magyarok támogatása (Bethlen Gábor Alap): kötelességek és feladatok

Előadó: Vizi E. Szilveszter, a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke

2. Tájékoztató a horvátországi magyarság helyzetéről és a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége érdekképviselői tevékenységéről

Előadó: Jakab Sándor, a HMDK elnöke

3. Összefoglaló a Nemzeti összetartozás bizottsága első félévi tevékenységéről

4. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: **Potápi Árpád János** (Fidesz), a bizottság elnöke

Dr. Kovács Ferenc (Fidesz), a bizottság alelnöke
Dr. Szili Katalin (független), a bizottság alelnöke
Ékes Ilona (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kalmár Ferenc András (KDNP)
Kőszegi Zoltán (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Dr. Stágel Bence (KDNP)
Szávay István (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Révész Máriusz (Fidesz) megérkezéséig Potápi Árpád Jánosnak (Fidesz)
Dr. Kovács Ferenc (Fidesz) megérkezéséig Kőszegi Zoltánnak (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Vizi E. Szilveszter, a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke
Amberboy Zsolt, a Bethlen Gábor Alap pályázati igazgatója
Jakab Sándor, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége elnöke

(Az ülés kezdetének időpontja: 13 óra 10 perc)

Elnöki megnyitó

POTÁPI ÁRPÁD JÁNOS (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok!

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Sok szeretettel köszöntök mindenkit a Nemzeti összetartozás bizottságának mai ülésén. Köszöntöm az alelnök asszonyt, a bizottság tagjait!

Napirend elfogadása, határozatképeség megállapítása

Szeretném bejelenteni a helyettesítéseket a jegyzőkönyv számára: Kovács Ferenc alelnök urat helyettesíti Kőszegi Zoltán képviselő úr, Révész Máriusz képviselő urat én helyettesítem.

Megállapítom, hogy bizottságunk határozatképes, amit ezúton is szeretnék megköszönni mindenkinek, hiszen a parlament nyári ülésszaka a tegnapi nappal befejeződött, így ez a bizottsági ülés már rendkívüli ülésnek számít. Köszönöm szépen, hogy képviselőtársaink határozatképeségükkel biztosítják a bizottsági ülés megtartását.

A napirendi javaslatot megkapta mindenki. Megkérdezem, hogy kik fogadják el a napirendi javaslatot. *(Szavazás.)*

Úgy látom, hogy egyhangúlag elfogadtuk. Köszönöm szépen.

A határon túli magyarok támogatása (Bethlen Gábor Alap): kötelességek és feladatok – Előadó: Vizi E. Szilveszter, a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke

Az első napirendi pontunk a határon túli magyarok támogatása a Bethlen Gábor Alap kapcsán, kötelességek és feladatok; előadó: Vizi E. Szilveszter úr, az MTA előző elnöke, a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke, akit sok szeretettel és nagy tisztelettel köszöntök. Köszönöm szépen, hogy elfogadta meghívásunkat, és megtisztel bennünket mai tájékoztatójával. Át is adom a szót, elnök úr.

Vizi E. Szilveszter elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma) tájékoztatója

VIZI E. SZILVESZTER elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma): Köszönöm szépen, elnök úr, elsősorban a meghívást.

Tisztelt Alelnök Asszony! Parlamenti Képviselő Urak! Meghívottak! Mindenekelőtt hadd gratuláljak Eszternek, aki most, egy fél órával ezelőtt esküt tett és magyar állampolgár lett. *(Taps.)* Én azt hiszem, ő egy csodálatosan szép példája annak, hogy mi a nemzeti elkötelezettség, mi a feladatunk. Mondom ezt, mint a Bethlen Gábor Alap kollégiumának elnöke, amely köztudott, hogy a Szülőföld Alap utóda, és a tavalyi CLXXXII. törvény értelmében jött létre, melynek lényege az, hogy a határon túli, de a Kárpát-medencében élő magyarság számára az anyaország támogatást nyújtson.

Mi az alapfilozófiánk? Elsősorban a szülőföldön maradás. Ez a legfontosabb alapelve, hiszen, ha figyelembe veszem a magyarországi, de akár a Kárpát-medencei magyarság demográfiai tragédiáját, akkor nem kétséges, hogy az anyaország számára egy megoldás lenne, hogy behívja a határon túli magyarokat. Azonban ez nem lehet célunk, éppen ezért a magyar állampolgárság is, és azon túl a Szülőföld Alap filozófiája – jelen pillanatban a Bethlen Gábor Alap filozófiája – az, hogy megsegítse azokat a magyarokat, akik a határon kívül élnek. Van egy különlegessége is a Bethlen Gábor Alapnak, hogy a diaszpórában élő, tehát a világon élő magyarok számára is bizonyos területeken lehetőséget ad a pályázásra. Ez egyébként kiterjeszti azt a filozófiát, hogy mi magyarok felelősek vagyunk valamennyi magyarért, éljen az a világban bárhol is.

Hadd mondjam példaképpen, hogy a Magyar Tudományos Akadémia 1989-től törvényt hozott, hogy valamennyi magyarnak, aki magyarnak vallja magát és tudós ember, az Akadémiája kíván lenni. Sőt, biztosan köztudott, hogy a határon túl élő kiemelkedő tudósok közül tiszteleti tagokat, külső tagokat választunk, akiknek tiszteletdíjat adunk. Tehát a Délvidéken, Felvidéken, Erdélyben, Kárpátalján élő, összesen több mint 40 személynek 60.200 Ft – ne kérdezzék, hogy miért ennyit, de valamikor ez volt a minimálbér – tiszteletdíjat adunk havonta. Tehát én úgy érzem, hogy személyemben egy elkötelezett személy kapta ezt a nagyon jelentős pozíciót, hogy a Bethlen Gábor Alap – amely jelen pillanatban 12 milliárd forint – kollégiumának az elnöke legyen.

El kell mondanom azt is, filozófiánk egyik alaptétele az, hogy teljesen átláthatóvá tesszük a pályázati rendszert. Egyrészt van egy nyílt pályázat, amely most zajlott le, illetve részben augusztus 8-án fejeződik be, van egy oktatási-nevelési pályázat 6 milliárd forintról – a tanulmányi kirándulás –, a Sapientia Egyetem 2 milliárd forintot kap – ezeket már normatív rendszerben adjuk –, és van a II. Rákóczi Ferenc Tanárképző Főiskola, Beregszász számára 200 millió forint, a csángók támogatására félmilliárd forint, a Vajdasági Nemzeti Tanács normatív programjában félmilliárd forint, egyedi elbírálású pályázatokban pedig 1,1 milliárd forint. Tehát körülbelül 11-12 milliárd forint áll ebben az évben rendelkezésünkre, amelyet szétoszthatunk.

Tudom, hogy sokak számára a pályázati rendszerünk nehézséget okoz, mert bevezettük az elektronikus rendszert, másrészt olyan pályázati lapokat kell kitölteni – és erre szeretném felhívni elnök úr, alelnök asszony és a képviselő urak figyelmét is –, amelyek hasonlítanak az európai uniós pályázatokhoz. A cél, és ezt én nagyon erőteljesen támogattam, megtanítani a Kárpát-medencében élő magyarokat az európai uniós pályázatokon való részvételre, amely lehet közös pályázat is az anyaországbeliekkel. Ebben vagyunk egyébként még elmaradottak, és ezt kellene tovább fejleszteni, tudniillik sokkal nagyobb pénzeket lehet nyerni a Kárpát-medence magyarsága számára az európai uniós pályázatokon. Tehát természetesen mindegyik kisebbségi sorban élő magyar egyesület, személy vagy cég, kis- és középvállalkozás a saját országa nevében is pályázik, van egy ilyen pedagógiai cél is.

A másik dolog pedig, amit nagyon fontosnak tartunk, az az, hogy egy szemléletváltást érzünk el. Mi a MÁÉRT-értekezlet és szakértői bizottság ajánlásai alapján, valamint a saját ajánlásaink alapján olyan célt tűztünk ki elsősorban, ami nem új keletű, ez az anyanyelv kérdése. Az országnak, a nemzetnek, ennek a kultúrnemzetnek egyetlen igazi összetartó eleme van, és ez az anyanyelv. Széchenyi István ezért alapította a Magyar Tudományos Akadémiát Pozsonyban, a Diétán, 1825-ben, amikor magyarul szólalt meg. Önök magyarul beszélnek a parlamentben, de akkor a magyar parlamentben senki nem beszélt magyarul, vagy latinul, vagy németül lehetett megszólalni, és Széchenyi István magyarul szólalt meg. Márai is azt mondta, az anyanyelv az igazi haza, tehát az anyanyelvoktatás rendkívül fontos. Mi ezen a téren tehát ezt a rendkívül fontos célt, az anyanyelvi oktatást támogatjuk.

El kell mondanom, hogy a „Szülőföldön magyarul” oktatási-nevelési támogatásokra nagyon sok pályázat érkezett. Szeretném felhívni a figyelmet, hogy késelemben vagyunk, mert a Bethlen Gábor Alapkezelő Nonprofit Zrt.-t a Fővárosi Bíróság csak április 18-án jegyezte be. Ez igaz, ez egy késelelem, de az első ülést már megtartottuk, és augusztus 8-án a másodikat fogjuk megtartani. Azt a programunkat, amelyik a „Határtalanul” címet viseli, hadd mondjam el, rendkívül fontosnak tartom, ugyanis fontos, hogy a magyar középiskolások elmenjenek a Kárpát-medence kisebbségi sorban élő magyarjai közé, és realizálják, hogy órákat lehet menni autóval Erdélyországban, és magyarul beszélnek. Nem lett volna a decemberi népszavazásnak olyan eredménye, hogyha akkor az anyaországbeli magyarok tényleg tudták volna, hogy ott egyáltalán léteznek magyarok.

2004-ben Bukarestben, a Román Tudományos Akadémia épületében volt egy nemzeti konferencia, ahol a Román Tudományos Akadémia elnöke engem kért fel a bevezető

előadásra. Nastase miniszterelnök jelenlétében akkor elmondtam, hogy Székelyföld számára területi autonómia kell, és elmondtam azt is, hogy a diaszpórában élő magyaroknak pedig kulturális autonómia kell. Tehát amikor önök erről beszélnek, tessék élesen megfogalmazni, hogy kinek kell területi autonómia, és kinek kulturális autonómia, mert a politikai nyelvezetben ez gyakran összekeveredik; tehát elsősorban a területi autonómia az, amit ki kell mondanunk.

A Határtalanul pályázatunkra körülbelül 650 osztály tud elmenni Délvidékre, Kárpátaljára, Erdélyországba, Felvidékre, Órvidékre egy osztálykirándulásra, tehát ez a cél, és én ezt nagyon-nagyon fontosnak tartom. Nagyon szeretném megkérni a parlamenti képviselőket, hogy amikor ilyen kérdéstről van szó, akkor tegyék félre a pártpolitikai érdekeket, mert tessék elhinni, egyértelmű, hogy itt csak egyféleképpen lehet szavazni. Nagyon röviden csak annyit, hogy 344 pályázat érkezett be majdnem egymilliárd forint igényelt összegre, amit most osztottunk ki, és ebből 246 pályázatot támogattunk. A pályázatra a legkülönbözőbb helyekről, egyházaktól is érkeztek pályázatok.

Sajnos az első pályázásban megjelent a nehézség, hogy ők ezt nehezen kezelik még, de ezt mi bocsánatosnak bűnnek tekintettük. Megmondom őszintén, nem illik hozzám, hogy egy természettudós azt mondja, hogy vagy jó, vagy nem jó, de a kollégium bocsánatos bűnnek tekintette a részben hiányos pályázatokat, és legfeljebb annyiban büntették őket, hogy 10 százalékkal kevesebbet adtunk, de akkor is az volt a hiba, hogy például nem voltak megindokolva, hogy miért kellene az igényelt eszközök.

Tehát arról biztosíthatom az igen tisztelt bizottságot, és nagyon köszönöm, hogy a parlamenti munka befejezése után is vállalták ezt a bizottsági ülést, hogy számomra optimista hangulatot kelt, hogy önök ezt a feladatukat ilyen fontosnak tartják, hogy ma ketten – Jakab elnök úrral – beszámolhatunk egy olyan kérdéstről, amit sokan talán elhalasztottak volna szeptemberre, mi azonban minél előbb akartuk ezt az önök tudomására hozni.

Van még egy szempont a pályázat kapcsán, és ez jelentős változás lesz az előzőhöz viszonyítva, hogy nem a kincstár fizeti ki az összeget, mert az hatalmas késedelmekkel dolgozik – már rég megcsinálták a csángók a templomjavítást, és még mindig nem érkezett meg a pénz –, hanem az OTP-n keresztül történik, mégpedig azért, mert a bankon keresztül mi tudjuk korlátozni a pénz felhasználását.

A másik dolog, ami új dolog, és biztosan fognak panaszkodni, és jönnek majd a levelek, de lesz monitoring, és lesz számonkérés. Tessék bemutatni mindent, például fényképen. Bizonyára köztudott, hogy a Magyar Köztársaság a Magyar Tudományos Akadémia hatodik területi bizottságát Kolozsvárott csinálta meg, pontosabban én, mint az Akadémia elnöke, gyönyörű székházzal. Tehát Románia területén a Magyar Tudományos Akadémiának székháza van, a hatodik területi bizottságunk működik itt a korábbi öt mellett – Pécs, Szeged, Veszprém, Debrecen, Miskolc –, ott van a hatodik, és hadd mondjam meg, hogy ez nagyon jól működik. Viszont a pénzelszámolás nem erőssége a határon túli magyaroknak – a határon belülieknek sem, nehogy félreértsenek –, ezért ebben nem lesz könyörület, a pénzzel el kell számolni, bizonyára erre is lesz majd panasz, és kérem is a segítségüket, hogy hogyan értelmezzük ezt.

Köszönöm szépen, elnök úr, röviden erről akartam említést tenni, mivel kérte, hogy negyed órában adjak tájékoztatást.

Észrevételek, kérdések

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm a pontos és kimerítő tájékoztatót. Azt gondolom, hogy fontos információkkal lettünk gazdagabbak, hiszen mindannyiunk kívánsága az volt, hogy a Bethlen Gábor Alap minél előbb meg tudja kezdeni a munkáját, hiszen az elmúlt bizottsági üléseken többször, mi magunk is, kormánypárti és ellenzéki képviselők is szóvá tettük azt, hogy nagyon sajnálatosnak tartjuk, hogy a Bethlen Gábor Alap a munkáját nem

tudja objektív vagy egyéb okok miatt elkezdni, és örülünk annak, hogy a felsorolt nehézségek elhárultak az alap útjából, és végre meg tudta kezdeni a tevékenységét. Azok a célok, amelyeket felsorolt az imént, mindannyiunk számára nagyon-nagyon fontosak, és talán elnök úrnak elmondhatom tájékoztatásképpen azt, hogy ebben a bizottságban elsősorban olyan képviselők dolgoznak, akik a határon túli magyar közösségek kérdésével nem az utóbbi egy évben kezdtek el foglalkozni, hanem az elmúlt években vagy akár évtizedekben, és nagyon sokat tettek azért, hogy ezek a közösségek meg tudjanak maradni, és az anyaországon keresztül nagyon sokat tettünk azért, hogy a támogatásokat el tudjuk juttatni hozzájuk, ezért ilyen szempontból közöttük eddig sem voltak viták.

Tisztelt Képviselőtársaim! Alelnök Asszony! Kérdésekre van lehetőség. Ékes Ilona képviselő asszony!

ÉKES ILONA (Fidesz): Köszönöm a szót, elnök úr.

Kedves Elnök Úr! Köszönöm a beszámolót. Nagyon örülök, hogy lesz ellenőrzése a pénzek felhasználásának, mert ezt én is valóban egy nagy hiányosságnak tartom, hogy eddig nem volt. Nagyon fontos az anyanyelvi nevelés, amit már a születés előtt el kell kezdeni, és ebben reménykedem én is, hogy talán a Bethlen Gábor Alapnál lehet majd pályázni olyan baba-mama körök, női körök támogatására is, ahol az anyanyelvi nevelés egész kis korban megkezdődhet, hogy valóban anyanyelv legyen, és jobban odafigyeljünk, hogy a templom és az iskola után a családokat is tudjuk erősíteni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kalmár Ferenc képviselő úr!

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm a szót.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Elnök Urak! Több megjegyzésem és kérdésem is volna elnök úrhoz. Ami a pártok hozzáállását illeti a határon túli magyar kérdésekhez, persze, törekszünk rá, hogy tényleg egy dolgot mondjunk, és lehetőleg egyféleképpen, viszont elnök úr, tetszik látni ebben a bizottságban is, hogy például az MSZP az az egyedüli formáció, amelyik nem delegált, és nem tartja fontosnak, hogy delegáljon ide tagot. (*Szávay István: Az LMP sincs itt.*) Az LMP nincs itt, de legalább delegált tagot, viszont az MSZP egyáltalán nem delegált tagot. Sajnos nem látjuk egyformán a dolgokat, sőt az a tragédia, hogy bizonyos pártelíttek merőben másképp látják ezt a feladatot és ezeket az ügyeket.

Amit szeretnék még mondani – ön említette a területi autonómia és a kulturális autonómia kérdését –, hogy most hétvégén, szombaton, Verőcén volt az „Erdélyország az én hazám” című rendezvénysorozat, ahol tartottak egy fórumot a székely autonómiáról. Én is meghívottja voltam ennek a fórumnak, ahol én azt mondtam – és ez egyfajta beszámoló is a bizottság számára –, hogy a székely autonómia létkérdése a Kárpát-medencei magyarságnak. Ezt úgy a román, mint az erdélyi magyar sajtó is átvette. Ezt én tényleg így is gondolom, hiszen ez jelzés értékű volna akár Horvátország, akár Szerbia, Szlovákia felé is, ha sikerülne egy Kárpát-medencei magyar autonómiát megvalósítani.

Ami konkrétan a Bethlen Gábor Alap körüli kérdésem volna, az egyik az, hogy hol látjuk, melyik honlapon, egyáltalán megjelent-e, hogy kik nyertek, mert hozzám már fordultak érdeklődők, hogy nyertek-e, vagy sem; munkatársaihoz az ülés után konkrét kérdésem is lenne, ha tudnak már válaszolni rá.

A másik pedig, hogy az elmúlt időben érkeztek hozzám olyan visszajelzések, hogy a csángó földön működő magyar tanárok fizetése nincs kifizetve, körülbelül 2-3 hónapos hátralék van, ami veszélyezteti az egész rendszer fenntartását. Répás Zsuzsa és Semjén Zsolt azt mondja, hogy elindult egy ellenőrzés, mert ott is problémák voltak a pénzek

felhasználásával kapcsolatban. Ezt senki sem sérelmezi, csak azt kérik, hogy minél gyorsabban zajlódjon le ez az ellenőrzés, nehogy szétessen a rendszer. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Alelnök asszony!

DR. SZILI KATALIN (független): Köszönöm a szót.

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Elnök Úr! Előljáróban szeretném megköszönni az ön tájékoztatóját, és három kérdéskörhöz szeretnék hozzászólni.

Az egyik, ami számomra rendkívül pozitív dolog, amit elnök úr említett, hogy bizonyos kérdésekben elindultak a normatív finanszírozás irányába. Mi a mostani ülésünkön, mondhatom azt, hogy egy fél éves időszakot hagyunk magunk mögött. Az elmúlt fél évben mi sokszor tájékozódunk különböző politikai szinteken magunk is az alap céljairól, feladatairól, és ebben azt hiszem, nem először mondom el én magam sem, nyugtázva azt, hogy évek óta visszatérő igény volt, hogy bizonyos intézményeket tekintsünk nemzeti intézményeknek, és ott a normatív finanszírozás történjen meg. Ezt én egyrészt köszönöm, és szeretném önöket bátorítani ebben, mert szerintem politikai pártállástól függetlenül mi mindig ott fogunk e törekvés mögött állni, ami a normatív finanszírozás véghezvitelét jelenti.

A másik, ami szintén nagyon pozitív dolog számomra, ez az EU-konform pályázati modell, amit önök kidolgoztak, hiszen ez alapvetően nemcsak praktikus, hanem egyfajta tanulási folyamatot is segít; azt hiszem, ezt szintén elismerően nyugtázhatja a bizottság.

A harmadik a rugalmas finanszírozás kérdése, hiszen tudjuk az elmúlt évek tapasztalataiból is, hogy mindig probléma volt, ami a finanszírozásban akár az utólagos finanszírozást jelentette, hiszen ezzel is sok esetben mi magunk voltunk a gátjai annak, hogy a jó törekvések megvalósuljanak. Én szeretném ezt még egyszer megköszönni, és szerintem a bizottságunk a következő időszakban – ha lehet, egy javaslatom, elnök úr – igényt tarthatna arra, hogy fél évenként egy-egy ilyen találkozóra kerüljön sor, hiszen ebben is közös törekvéseink valósulhatnak meg.

Arra viszont egy megjegyzést hadd tegyek, hogy ha egy politikai formáció nem tisztázza a maga viszonyát a nemzethez, annak nagyon nehéz részt venni egy olyan közös munkában, ahol – én azt gondolom – kell, hogy találjunk olyan kérdéseket, amikben nem a pártpolitikai megfontolások, hanem a nemzet érdeke az elsődleges. Én akár ilyennek tartom az autonómia kérdését is, ilyennek tartom a magyar állampolgársággal rendelkezők szavazati jogának a kérdését, hiszen ősszel ez megint csak fontos téma lesz itt, a mi asztalunkon is, de ilyennek tartom a hazai nemzetiségek ügyét, és sorolhatnék még jó néhányat. Mi ebben, azt hiszem, elnök úr, mindig is kooperatívak leszünk, ami a Nemzeti összetartozás bizottságát jelenti. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szávay István képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen.

Tisztelettel köszöntöm én is a professzor urat körünkben, és szeretném is megköszönni a rövid és velős beszámolót. Hadd kezdjem azzal, amivel általában szoktam az ilyen jellegű beszámoló kapcsán, hogy mit hiányoltam belőle. Megkérem professzor urat, hogy néhány szót szóljon arról, miszerint eléggé ellentétes információk és félinformációk jutottak el hozzám az elmúlt napokban azzal kapcsolatban, hogy komoly problémák voltak a tegnapi ülés előkészítésével, illetve annak lebonyolításával kapcsolatban mind a tagok előzetes értesítésével, mind az ülés előkészítésével kapcsolatban. Hogy áll ez a dolog, elnök úr. Ezt azért is kérdezem, mert áttételesen már kaptam utalásokat képviselőtársaimtól azzal kapcsolatban, hogy az elmúlt hónapokban számos alkalommal illetem éles kritikával a Bethlen Gábor Alap egész működését, előkészítését, szervezettségét, főleg összehasonlítva a

Szülőföld Alap korábbi rendszerével. Egyelőre én a magam részéről továbbra sem vagyok meggyőződve arról, hogy a Bethlen Gábor Alap most jobban, szervezettebben, profibb módon, hatékonyabban működne, mint ahogyan a joggal, vagy bizonyos szempontból joggal kárhóztatott Szülőföld Alap. Tehát örülnék, ha a problémákról is hallhatnánk néhány mondatot, illetve azzal kapcsolatban, hogy az így leszűrt tanulságokat a jövőre vonatkozóan hogyan kívánják a működésbe beépíteni.

Ami a konkrétumokat illeti, egyrészt azt szeretném megkérdezni, mivel ezzel kapcsolatban itt mindenki, mindent mondott, legutoljára Répás Zsuzsanna helyettes államtitkár volt a vendégünk, aki meglehetősen határozottsággal jelentette ki itt a kérdésemre, hogy a nemzetpolitikai célokat nem érintik a kormányzati zárolások. Azóta tudjuk, van olyan terület, amelyet illetően államtitkár asszony nem mondott igazat nekünk, legjobb tudomásom szerint a Bethlen Gábor Alapot is érintette ez a zárolás, az eredetileg előirányzott összeget. Erre szeretnék valamilyen felelős választ kapni, és bár lehet, hogy nem professzor úrnak kellene ezt a kérdést feltenni, de bocsásson meg, nem tudom másnak, ezért érdekelne, hogy végül is mennyi az annyi.

A pályázatokkal kapcsolatban pedig engem elsősorban a pályázati szisztéma érdekelne, illetve, kérem, mondjon arról néhány mondatot, hogy mik voltak a döntési szempontok. Mivel magam korábban vettem már részt hasonló – nyilván nem ekkora volumenű – testület munkájában, ezért tudom, hogy sokféleképpen lehet a pályázatokat értékelni. Olyanra gondolok, hogy például szempont-e az, hogy kevesebb pályázatot, de maximális összeggel támogassanak, hogy a programok megvalósulhassanak, vagy az a szempont, hogy mindenki kapjon egy keveset? Tehát ilyen jellegű elvi szempontokat szeretném, ha egyet-kettőt hallhatnánk.

Szó volt a monitoringozásról, ezt nagy örömmel hallottam, ez nekem végig vesszőparipám mindenféle határon túli támogatás kapcsán, a hatékonyság ellenőrzése, főleg az oktatási-nevelési támogatások kapcsán, amire majd kénytelenek leszünk visszatérni ismét. Mindezt azért kérdeztem meg, mert hogyan lehet hatékonyan monitoringozni, hogyha valaki, aki a programjához szükséges összegnek csak egy kis hányadát kapja meg, nem is biztos, hogy úgy meg tudja valósítani a programot. Tehát csak attól szeretném óvni a Bethlen Gábor Alapot, hogy ne essen bele abba a hibába, amibe számos más korábbi pénzosztó intézmény, amely adott esetben a pályázaton nyerteseket, úgymond finoman rákényszerítette arra, hogy meglehetősen kreatívan értelmezzék az elszámolást. Ezzel kapcsolatban szeretném kérdezni tehát, hogy mik a szempontok.

A másik pedig, hogy nagyon örülök, hogy Kalmár képviselőtársam felvette a csángók helyzetét, mert én is szerettem volna idehozni ezt a kérdést. Nemrégiben beszéltem Solomon Adrián elnök úrral, aki volt is itt két hónappal ezelőtt a bizottságunk ülésén, és ő meglehetősen szomorú képet festett szövetségük anyagi helyzetéről, illetve azzal kapcsolatban, hogy az oktatási programjuk hogyan is áll; úgyhogy erről is szeretnék hallani, hogy mi az, amire ők számot tartottak. Illetve szeretném, hogyha néhány mondatot hallhatnánk, hiszen ez a legizgalmasabb az egész történetben, az egyéni elbírálásos másfél milliárd forintról, hogy erről ki dönt, milyen szempontok alapján, és kik pályázathatnak, milyen programokra, és hogy mitől más az egyéni szempontok alapján történő pályázat-elbírálás. Köszönöm szépen előre is a válaszait.

ELNÖK: Révész Máriusz képviselő úr.

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm a szót. Én egy viszonylag egyszerű problémára szeretném ráirányítani a figyelmet. Több helyen, határon túli területen, Erdélyben is és Kárpátalján is történt az, hogy az Apáczai Közalapítvány, Illyés Közalapítvány támogatásával felépült egy-egy intézmény, és ezeknek az intézményeknek a létrehozására

könnyű volt pénzt szerezni, viszont a probléma utána keletkezett, amikor működtetni kell az intézményt. Gyakorlatilag egységesen fogalmazzák meg, hogy ha új épületet kellene felépíteni, arra sokkal könnyebb magyarországi forrásokat szerezni, mint az intézmények működtetésére. A Bethlen Gábor Alap figyelmét erre a problémára szeretném ráirányítani, mert ez a Kallós Közalapítványtól kezdve számtalan helyen naponta, hetente, évente folyamatosan felvetődő problémakör. Ha létrehozunk valamit, akkor működtetni kell, és talán az lenne a legjobb, amit Szili Katalin alelnök asszony mondott, hogy itt hosszú távú, kiszámítható működtetésre lenne szükség, és nem is évente kellene támogatni, hanem talán célszerű lenne normatívvá tenni, hogy azok az intézmények, amelyek magyarországi közpénzből épültek, azok a működtetésben is legyenek e rendben. Egyébként végiggondolandó az a gyermekvédelmi hálózat is, amit a Dévai Szent Ferenc Alapítvány kiépített, hogy ha szükséges, bizonyos esetekben szintén kaphatna segítséget.

A másik kérdéskör, amit felvetnék, hogy a dévai Szent Ferenc Alapítvány, amelynek magam is kuratóriumi tagja vagyok, néhány évvel ezelőtt Csángóföldön – ha már itt szóba hozták – nekikezdett egy középiskola és egy bentlakásos intézmény, mondjuk úgy, kollégium létrehozásának. Meg is történt az alapkövetétel, Mádl Dalma asszony jött el az alapkövetételre, és aztán a román hatóságok annyi akadályt állítottak az útjába az intézménynek, amennyit csak lehetett, aztán igazából magyar kormányzati támogatás sem volt hozzá, így ez azon kevés projekt közé tartozott, amit Bőjte atya feladott. Úgyhogy az lenne itt a felvetésem, talán érdemes lenne végiggondolni, hogy Csángóföldön egy magyar középiskolai projektbe, akár a Dévai Szent Ferenc Alapítvány bevonásával – biztos vagyok benne, hogy Bőjte atya kész lenne erre, ha innen kapna egy kis biztatást és támogatást – érdemes lenne belevágni, hiszen ennek a régióknak az egyik legnagyobb problémája az aluliskolázottság. Sem általános iskolában, sem később anyanyelvükön, magyar nyelven ezek a gyerekek már nem tanulhatnak, úgyhogy talán a leghatékosabb elintézési mód az lenne, ha vennénk egy nagy levegőt, és ezt a projektet néhány év múltán újra felelevenítenénk.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Stágel Bence képviselő úr!

DR. STÁGEL BENCE (KDNP): Köszönöm a szót.

Tisztelt Elnök Úr! Nekem pusztán eljárásjogi kérdéseim lennének. Mint pályázati világból érkező ember, sok civil szervezettel állok kapcsolatban, ezért a kérdésem azzal kapcsolatos, hogy célul tűzte ki a Bethlen Gábor Alap, hogy egy átlátható pályázati rendszert fog működtetni, ugyanakkor az idei évben, ha jól tudom, nem tették kötelezővé a pályázatok elektronikus úton történő benyújtását, tehát papír alapon is lehetett pályázni. Nekem ez nem feltétlenül jelzi az átláthatóságot és a nyilvánosság megfelelő biztosítását. Ezt hogyan látják, a jövőben, ebben az eljárási kérdésben történik-e változás?

A másik kérdés pedig az, hogy jelenleg milyen visszajelzések érkeznek a pályázóktól az adminisztrációs terhekkel kapcsolatban, hogy a pályázatokhoz milyen kötelező mellékleteket kell benyújtani stb., stb. Elkerülendő azt, mint jó pár pályázat esetében – és most nem a Bethlen Gábor Alapra gondolok, hanem más alapoknál fordul elő sokszor –, hogy olyan sok felesleges mellékletet kérnek, hogy a pályázatot benyújtó szervezetek gyakran fordulnak pályázattíró cégekhez, akik bizonyos sikerdíj ellenében, 5-6-8 százalék ellenében megírják a pályázatot, és az állami forrás bizonyos százalékban ilyen pályázattíró cégekhez vándorol, ahelyett, hogy a célul kitűzött projekteket lehetne ebből 100 százalékban finanszírozni. Ezzel kapcsolatban mik a tapasztalataik? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kőszegi Zoltán képviselő úr.

KÖSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm. Két rövid kérdésem lenne. Először, én is köszönöm a tájékoztatást. Szeretném megkérdezni, hogy a kárpátaljai rádió létrehozásával kapcsolatosan érkezett-e be pályázat. Amikor egy kihelyezett ülésen Beregszászon voltunk, akkor ott szóba került, azóta ez az én vesszőparipám, mindig megkérdezem.

A másik kérdésem pedig az, hogy a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. valamilyen módon felvette-e a kapcsolatot a határon túli magyar szervezetekkel azért, hogy a következő kiírásokban valamilyen egyeztetés történjen, vagy csak Magyarországról gondolunk valamit arról, hogy hogyan kellene a pályázatokat kiírni; ezt szeretném megkérdezni. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Nincs jelentkező.)* Úgy látom, hogy több kérdés nincsen. Elnök úr, parancsoljon!

Vizi E. Szilveszter elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma) válaszadása

VIZI E. SZILVESZTER elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma): Köszönöm szépen a kérdéseket, és hadd mondjam meg, én nagyon-nagyon pozitívan értékelem valamennyi képviselő hozzászólását és kérdését, mert azt tükrözi, hogy igenis őszintén érdeklődnek egy olyan kérdés iránt, amely a magyar kultúrnemzet szempontjából létfontosságú.

Azt tudom válaszolni, mielőtt részleteibe belemennék, és netán személy szerint megválaszolnám valamennyit, általánosságban, hogy olyan cégek – és ezt a rádióval kapcsolatban mondom, vagy bármilyen más pályázattal kapcsolatosan –, amelyek profitorientáltak, hozzánk nem pályázhatnak, mert ilyen esetben a támogatás összege profitot is eredményezhet. Nem tudom, érthető-e. Tehát csak abban az esetben adunk támogatást, ha nem profitorientált cég pályázik, mert a profitorientált cégek pályázata megvan más minisztérium területén. Ez a törvényben van benne, amelyet a magyar parlament megszavazott.

Az átláthatóságról pedig azt kell mondanom, hogy minden pályázat vagy elektronikusan, vagy papír alapon jutott el hozzánk; sajnos ez utóbbit el kellett fogadnunk az első alkalommal. Kérem, tessék megérteni, hogy a határon túli magyarok egy jelentős része még nem képes arra, hogy elektronikus úton pályázzon, de a kiírás elektronikus úton történt. Elektronikusan akarjuk a jövőben, hogy a pályázatokat benyújtsák, de minden magyar kisebbségi sorban élőtől nem várható el jelen pillanatban, viszont reméljük, hogy majd elvárható lesz, ezt előljáróban szeretném mondani.

Ékes Ilona képviselő asszonynak azt válaszolnám, hogy a pénzek felhasználását nagyon akarjuk ellenőrizni, és általánosságban az alapelvünk az, hogy koncentráltan adunk pénzt. Tehát szakítunk az elmúlt évek politikájával, hogy mindenkinek egy picit és a rászorultság elvén, hogy mindenkinek kell egy picike, hogy mindenkit ki kell segíteni. Ennek vége, és ezt önöknek is mondom, képviselő úrnak is *(Szávay István felé.)*, hogy zsebbe – ne tessék szó szerint érteni – adunk pénzt. Ezért van egyébként a banki rendszeren való támogatás rendszere.

A család hihetetlenül fontos. Azt hiszem, mint a Magyar Nők Szövetsége kiemelkedő és harcos egyéniségének – ugye, nem haragszik meg érte – hadd mondjam, hogy kulcskérdés a magyarság szempontjából. Szili Katalin volt a parlament elnöke, amikor a Magyar Tudományos Akadémia neki nyújtotta át elsőként az Akadémiának azt a tanulmányát, ahol kimutattuk, hogy 2030-ra, 2040-re, 2050-re 7,5 millióan leszünk, a Kárpát-medencében pedig 13 milliőről leme gyünk 11 millióra. Tessék tudomásul venni, ez a jelenben az őszinte szó. Tehát a családnak kulcsszerepe van, és aki tagadja a család szerepét, az azt mondja, hogy nincs szükség erre a kultúrnemzetre. Tehát kiemelten támogatjuk a családprogramokat a bölcsődétől, óvodától kezdve.

Mindig azt szoktam mondani minden beszédemben, hogy a magyarság megmaradásának alapkritériuma, hogy az orvos, a tanár, tanító és a pap magyar anyanyelvű

legyen, és minden magyar faluban ennek a háromnak magyarnak kell lennie. Ezért indította el a Magyar Tudományos Akadémia az én intézetemben a marosvásárhelyi orvos- és gyógyszerkarral, fogorvoskarral, hogy idejönnek továbbképzésre a hallgatók – ekkor 1982-t írtunk, és ezt Brassai professzorral indítottuk el – idejöttek továbbképzésre, de egy feltétele volt, hogy vissza kellett menniük. Ma már nem így van, mert nem mennek vissza. A Marosvásárhelyen végzetek 60 százaléka nem marad ott, de itt sem, hanem megy tovább, és ha itt is marad, legfeljebb egy évig, és innen mennek tovább. Ezeket kell felszámolni!

Kalmár Ferenc úrnak hadd mondjam, hogy a székely autonómia kulcskérdés, teljes mértékben egyetértek. Mi ezt figyelembe vesszük, és ezt személyemben, mondom, nem első és nem utolsó alkalommal ki is fejeztem. A Bethlen Gábor Alappal kapcsolatban pedig majd bemutatom Amberboy Zsolt urat, aki az igazgatója a pályázati irodának, ő ezekről pontos tájékoztatást tud adni, ha elnök úr ebbe beleegyezik.

A csángókról pedig annyit, hogy a katolikus egyház részéről is komoly támogatás van, Teodóz atya nekem bencés tanárom volt, aki 160-szor járt ott, magyar tudományos könyveket írt róla, én támogattam a könyvek kiadását. Egy kulcskérdés, hogy magyar papnak kell ott lenni, magyar orvosnak és magyar pedagógusnak. A csángókérdés egyébként külön van, hadd ismételjem meg, 500 millió forint támogatás van a szórványban élők, elsősorban csángók részére.

Abban igaza van Szávay István képviselő úrnak, hogy elmaradás van, de ha elmaradásról beszélünk, akkor hadd mondjam el, hogy a kollégium hogyan működik. Április 18-án jegyezték be, tehát, ha a működéséről véleményt akarunk mondani, akkor összesen két hónapra lehet véleményt mondani. Ez alatt több ülést tartottunk, rengeteg nagy összegű pénzt odaítéltünk, tehát megtettünk mindent, de majd visszatérünk erre, mert igaza van, volt itt probléma is.

Szili Katalin alelnök asszony mondta, hogy fontosnak tartja a normatív rendszert. Nagyon fontos, így van, tudniillik egyik évről a másikra nem tud működni az intézmény, nem mer belevágni semmibe, nem mer működést beindítani, mert nem tudja, hogy kap-e támogatást a következő évben. Viszont itt is hihetetlenül fontos a számonkérés, hogy mire költötte, hogyan költötte el a pénzt, és ez egy váltás tehát. Nem akarok én most kritizálni, de az elmúlt időszakban, dokumentumaink vannak arról, hogy milyen kifizetések történtek, amelyek nem hoztak hasznot. Itt elsősorban haszonnak, eredménynek kell lennie.

Rugalmas finanszírozás: igen, ezt szeretnénk bevezetni, és ezért is van az egyéni pályázati rendszer, ahol egyének, családok, közösségek, egyházi kisközösségek pályázhatnak, és a legkülönbözőbb összetartásra, cserkészmozgalomra mind-mind adunk támogatást. Egyébként nagyon köszönöm az EU-konform szót, amit én nem használtam, de pontosan erről van szó. Mi szeretnénk bevezetni a Kárpát-medencei magyarságot abba a milióbe, abba a világba, ahol kinyílnak Európára, mert mi Európa tagja vagyunk, az Európai Unió tagjai vagyunk, és ők ide pályázhatnak. Ez az övék, az a pénz is az övék, ami Brüsszelben van, és ebben a segítségükre akarunk lenni.

Itt említem, de volt kérdés is rá, hogy hat területre mentünk ki, a Vajdaságtól kezdve Felvidékre, Kárpátaljára, mindenhová kimentünk, ahol tanítottuk őket pályázni. Elmentünk, és elmondtuk nekik, hogy milyen pályázatok lesznek, mik férnek bele, hogyan lehet pályázni, hogyan lehet nyertes pályázatot írni. Tehát a pályázat kiírója elment a területre, és ott azt mondta, hogy gyertek, pályázzatok, és így tudtok pénzt nyerni, de becsületesen pályázzatok! Ez lezajlott, tehát hat területen voltunk kint, és tájékoztatást adtunk, hogyan kell pályázni. Hatalmas sikere volt, tessék elolvasni, hogy az újságokban mit írtak róla.

Félévente találkozunk: elnök úr, alelnök asszony, ez önökön múlik, én örömmel jövök önök közé.

Egy dolgot vetett föl még Szili Katalin alelnök asszony, a nemzeti érzést. Meggyőződésem, hogy a tisztességes nemzeti öntudatra nevelni kell a születés pillanatától

kezdve a magyarságot. Nem azzal, hogy azt mondom, hogy ez nem jó, az nem jó, hanem úgy, hogy élje meg, mit jelent, miért, és mire lehet büszke. A nemzeti múltunkra büszkének kell lenni, mert nagyon sok a pozitív dolog. Most nem sorolom föl, hogy 14 Nobel-díjasunk van, de a múltunkban, a magyar kultúrában nagyon sok pozitívum van. Eötvös József óta a tudomány a kultúra része, és erre mi nagyon büszkék lehetünk, az egész magyar kultúrára, a magyar írókra, a költészetre. A legkülönbözőbb népek, amelyek idejöttek a Kárpát-medencébe, és a mindenkori magyarság megfogadta Szent István Szent Imre herceghez írt intelmeit, hogy fogadjuk be az idegeneket szeretettel, ha olyanokká válnak, mint mi vagyunk, és szeretnek minket, mert mi is szeretjük őket.

Szávay István képviselő úrnak: igen, a tegnapi ülés előkészítésében voltak problémák, mert egyrészt a pályázatok beérkezése után nagyon gyorsan kellett földolgozni, és hatalmas tömegű volt. De hadd adjam oda önnek (*Átad egy kötetet.*), nézze meg, hogyan történt, itt vannak, nézze át, ezek a pályázatok, amelyek egyenként elbírálás alá kerültek. Több szakértő vizsgálta meg, és nem úgy vizsgálták meg, hogy valaki a Ferencvárosból megvizsgálta, hogy ki, honnan pályázott, hanem az ottani szakember is részt vett benne, a minisztérium képviselője is részt vett a pályázatok elbírálásában. Úgy próbáltunk ebben segíteni, hogy a helyi miliót ismerő, a problémákkal is tisztában levő, jól felkészült szakember is részt vett a pályázatok elbírálásában.

Megmondom őszintén, amit a helyettes államtitkár asszonyra mondott, képviselő úr, ő nem hazudott. Ő igazat mondott, de az, hogy a kormány, vagy önök a parlamentben más döntést hoztak, mint egy vagy két hónappal azelőtt, erről ő nem tehet. Ő igazat mondott akkor, amikor azt kimondta.

A döntési szempontok: teljes mértékben egyetértek, amit javasol is, hogy nem sok kicsit, szétszórva, hogy mindenkinek adok, hogy népszerű legyek, hanem azt, amit egyrészt a MÁÉRT, másrészt a helyiek igényelnek, és inkább célravezetően, az eredeti céloknak megfelelően. A mostani kiírásban, ha kritizálni kell, amit én kritizáltam tegnap vagy az előzőben, az az, hogy ez a kollégium még nem tudott beleszólni abba, hogy milyen kiírás legyen. Ugyanis ki kellett írni a pályázatokat, hogy pénz legyen, mert az idő haladt, és a kollégium bírósági bejegyzését csak április 18-án jegyezte be a Fővárosi Bíróság. Tehát ezt én is kritizáltam, de a jövő évi kiírásban már mi is fogunk szempontokat előírni, és amit itt hallunk, közben jegyzeteltem, azok ott szerepelni fognak, mint például hogy a családot még jobban ki kell emelni, mert igaza volt a képviselő asszonynak.

Monitoring: a monitoringot bevezetjük, ami eddig nem volt, mert a bulinak vége.

A csángók kérdése számunkra is kulcskérdés, és az egyéni elbírálásnál láthatja, az egyéni pályázatokban hosszú-hosszú vélemények alakultak ki.

Pályázati rendszer: képviselő úr, odaadom önnek, ez három oldal, ezt kell kitölteni (*Felmutatja.*), de még ezt sem tudták kitölteni. Csodálkozzunk rajta? Nem. Bűnösök vagyunk mi, akik itt ülünk? Igen. Miért nem tanítottuk meg őket erre? Ezért mentünk ki a területekre, ezért tanítottuk őket. Ez három oldal, és nagyon hasonlít az európai uniós pályázatokhoz, az elve mindenképpen, és EU-konform bizonyos fokig, igen.

Révész Máriusznak csak annyit tudok mondani, hogy megütött egy olyan kérdést, ami az anyaországnak is óriási problémája, hogy fölavatnak óriási intézményeket, mindent, aztán az nem tud működni, mert a működési költség már nincs betervezve, ezért a mi pályázati rendszerünkben 25 százalékot működésre föl lehet használni. Viszont nem szeretjük azokat a pályázatokat, ahol csak működésre kérnek pénzt, tudniillik az én alapelvem, és a kollégium alapelve is többségében, ahol a minisztériumok főosztályvezetői, kabinetfőnökei ülnek, bizonyos területek szakértői, hogy mindenki úgy tervezzen, hogy benne legyen, hogy ő hogyan fogja fenntartani. Még valami, és ez egy kulcskérdés, hogy szerepeltetni kell benne a saját részt, hogy egyáltalán van-e saját rész, hogy ne csak mindig pénzt kérjünk, hanem

valamit mutassunk is be. Saját rész persze lehet a pap, az orvos segítsége bizonyos kérdésben, de kell saját rész is, mert e nélkül csak adjuk a pénzt, és felhasználják.

Dévai Szent Ferenc Alapítvány: a középiskolát, amikor Mádl Dalma felavatta, én is ott álltam mellette, emlékszünk rá, igen, azt hittük, hogy menni fog, de vannak még problémák Romániával kapcsolatban; lesznek is, de nem baj, ezeket türelemmel, de bátran kell felvállalni és segíteni kell. Az egyházaknak külön, kiemelten adunk támogatást, mert nagyon jó programokat adnak, és hadd mondjam meg, személyes tapasztalatom is, hogy az egyházaknál felhasznált pénzeknek tényleg van eredménye sokkal nagyobb arányban, mint az egyéb területen. Úgy kell dolgoznunk, hogy valamennyi területre jusson.

Az utolsó két hozzászólásról annyit, hogy volt papír alapú pályázat, ezt már említettem, de a jövőben reméljük, hogy egyre kevesebb lesz, vagy nem lesz, és adminisztrációs problémák is vannak.

Ha megengedik, én most Amberboy Zsoltot megkérem, hogy néhány mondatban mondja el a pályázat struktúráját, ha elnök úr beleegyezik.

ELNÖK: Megkérem, hogy az asztalnál, egy mikrofonnál foglaljon helyet, hogy a jegyzőkönyv számára rögzíteni tudjuk a szavait.

Amberboy Zsolt válasza

AMBERBOY ZSOLT pályázati igazgató (Bethlen Gábor Alap): Köszönöm szépen.

Amberboy Zsolt vagyok, a Bethlen Gábor Alapkezelő pályázatokért felelős igazgatója. Én is jegyzeteltem a kérdések kapcsán, de természetesen elnök úr kérésének megfelelően a válaszokkal sorban haladva azt mondanám először, amiről érdeklődött az egyik képviselő úr, hogy a nyertes pályázatok kiértékelése, illetve nyilvánosságra hozatala hogyan történik. A tegnapi kollégiumi ülés után egy 3 tagú bizottság véglegesíti a döntést. A Bethlen Gábor Alap kollégiuma a törvény szerint döntés-előkészítő javaslatot tesz egy 3 tagú bizottságnak, és a Bethlen Gábor Alap Bizottság hoz döntést. A bizottság tagjai Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úr, Gál András Levente, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium közigazgatási államtitkára és Répás Zsuzsanna, szintén a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból, a nemzetpolitikai helyettes államtitkár asszony. Amennyiben az ő bizottsági döntésük megszületik, a Bethlen Gábor Alapkezelő honlapján mi nyilvánosságra hozzuk azokat a nyertes pályázatokat, amelyeket a bizottság döntése alapján nyertesnek minősíthetünk. Ez várhatóan a következő napokban meg tud történni a bizottsági döntés után.

A következő dolog, amit a pályázatok elbírálásával kapcsolatosan mondanék, hogy a pályázatok elbírálásánál négy markáns szempontot foglalmaztunk meg. Az egyik az identitásmegőrző, közösségépítő jelleg, mint szempontrendszer, amely markáns részarányban képviselteti magát az előírási szempontok között, és a nemzetpolitikai relevancia húzódik meg e mögött. A következő a tartalmi elbírálási szempontrendszer, melynek alapját egy 10 pontból álló szempontrendszer képezi, amelyet a pályázat mellékleteként kértünk a pályázóktól kitölteni.

A teljesség igénye nélkül egy-két példát mondanék ezzel kapcsolatosan: a pályázat, a projekt, a program maga a helyi igényekre, helyi problémákra felkészülve kínál valamilyen megoldást; a helyi szakemberek bevonása megtörténik-e vagy saját hatáskörben, avagy kevésbé felkészült ismeretekkel próbálja a szervezet megoldani, mert nem mindegy, hogy szakértői segítséggel próbálja-e biztosítani a program sikerét vagy sem; a pályázat céljai mennyire koherensek, mennyire illeszkednek a megcélzott tevékenységekkel; számol-e a pályázat a kockázatokkal, nemcsak a program megvalósíthatósága jegyében, hanem hogy a program megvalósulását érintő kockázatokkal számol-e; a kommunikáció szempontjából mennyire kommunikálja a pályázó azt a tevékenységet, amit megálmodott. Nem mehetünk el amellett szó nélkül, hogy egy olyan projekt, amit, úgymond a magyar állam pénzzel

finanszírozni kíván, egy jó ügy mennyire marad rejtve, véka alatt, vagy mennyiben kap nyilvánosságot, egyben ötleteket adva a hasonló gondolatokkal pályázni kívánó más régióbeli, adott esetben 20-30-50-100 vagy ki tudja, hány kilométerrel arrébb, de hasonló cipőben járó szervezeteknek.

Ezek képezik a tartalmi elbírálási szempontokat egy tízes szempontrendszer jegyében, és ezek mellett megmutatkoznak természetesen a költségvetési szempontok is. Ahogy elnök úr említette, szakítani kívántunk azzal a módszerrel, amit az elmúlt évek gyakorlata mutatott, hogy sokszor 3 számos költségterv benyújtása után születtek támogatási döntések. A 3 szám: az egyik a személyi juttatásokra, a másik a dologi kiadásokra, a harmadik pedig a felhalmozási kiadásokra vonatkozott. Úgy gondolom, hogy egy ilyenfajta felületes információ alapján felelősségteljes döntés nem hozható, ezért mi ezzel szakítva, egy részletesebb költségtervtáblát küldtünk ki a mellékletek között, amelynek kitöltésére kértük a pályázókat.

Ez kétségtelen, lehet, hogy az első körben kisebb riadalmat okozhatott, mert úgy érezhették, hogy nem számvitelesek és pénzügyesek készítik a pályázatot, és hogyan boldogulnak ezzel, de amikor az ember beleolvas, látja, hogy teljesen egzaktul, egyértelműen megfogalmazott költségvetések vannak. Ezek a kérdések nemcsak vezetnek a gondolatokat, hanem ötleteket is adnak a projekt megvalósításához, hogy ezzel kalkuláltam-e, de jó, hogy itt van, ötletet kaptam, bele kell vennem a pályázatomba ezt a költségfajta is, mert szükség lehet rá, hogy ilyenre is gondoljak. Tehát egy ilyenfajta pedagógiai üzenete is van ennek a költségtervet tartalmazó mellékletnek. Továbbá a költségtervet sem fogadjuk el csak számokból álló anyagként, egy tételes indoklást is kérünk hozzá, hogy melyik költség miért szükséges, hogy valóban, az az indoklás alátámasztja-e azt, hogy a projekt megvalósulásához kellő és indokolt a költségem. Ezen túlmenően egy szintén fontos melléklet képezi még a pályázati csomagot, mely az elbírálásnak is része, ez egy nyilatkozat egyrészt a működésről, másrészt arról, hogy az adott szervezetnek van-e valamilyenfajta lejárt tartozása az államháztartás felé.

Ezek képezik tehát az elbírálás alapjait, mert szeretnénk szakítani azzal a korábbi gyakorlattal, miszerint sajnos lehetőséget kaptak olyan pályázó szervezetek is pozitív elbírálásra, melyeknek nem volt még rendezve a korábbi támogatásuk, nincs még elszámolva. Az elbírálás szempontjaival kapcsolatban ennyit szerettem volna elmondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen, igazgató úr. Hoppál Péter képviselő úr jelezte, hogy egy nagyon rövid kérdést tenne még fel.

További kérdések, észrevételek, válaszok

DR. HOPPÁL PÉTER (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr.

Hallgatva elnök úr beszámolóját az merült fel bennem, túl azon, hogy ebben az alapon jelentős szakemberek dolgoznak, minisztériumi tisztségviselők áldozzák a munkájukat erre, és fontos, hogy egy nemzetközi tudós reprezentálja ezt a testületet, és felmerültek bennem azok az emlékek, amelyek a '70-80-as évekre, a gyermekkoromra utalnak vissza, amikor még csak beszámolókból, ott járt írók, lelkészek, költők családi, szűk körű sub rosa beszámolóiból értesülhettünk arról, hogy mi is a helyzet a határon túli magyarság körében.

Ha végignézzük az elmúlt húsz évet, érdemben nem tudtuk társadalmasítani azt a gondolatot, azt a tudást, hogy együtt vagyunk, együvé tartozunk, és ennek a kudarca a hét évvel ezelőtti népszavazás. Azt szeretném megkérdezni elnök úrtól, hogy van-e arra a pályázati lehetőségek mellett az önök költségvetésében elkülönített összeg, hogy ennek az ügynek ne csak az érintettjei kerüljenek közel ahhoz az üzenethez, hogy határtalanul összetartozunk, hanem hogy ennek az üzenete társadalmasításra kerüljön, hogy az a legegyszerűbb polgár, aki internetet sose látott még, és magyar állampolgár itt, az

anyaországban, egy kistelepülésen vagy egy tízemeletes ház 8. emeletén, az is valamilyen módon érezze magáénak ezt az ügyet, és érezze át azt, hogy ennek egy nagyon fontos társadalomépítő szerepe van, hogy nem vagyunk egyedül, és összetartozunk. Van-e erre önöknek elkülönített költségvetési lehetősége, marketingfelülete és esélye, hogy ezt az üzenetet megossza minden állampolgárral. Végül, gratulálok a munkájukhoz!

VIZI E. SZILVESZTER elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma): Nagyon köszönöm, képviselő úr, de engedelmével, Kőszegi Zoltán egy kérdésére még nem válaszoltam, hogy felvettük-e a kapcsolatot a helyiekkel. Igen, úgy történtek a pályázatok kiírásai is, hogy a pályázat módját, technikáját tanítottuk, tehát fölvevük a kapcsolatot.

Képviselő úr kérdésére azt tudom válaszolni, hogy igen, ez egy rendkívül fontos szempont. Ha visszamegyünk az elmúlt évtizedek történelmébe, nem lehet nem megemlíteni, hogy az egyházak – a katolikus, a református, az evangélikus, az unitárius egyház – hihetetlenül fontos szerepet játszottak a magyarság összetartásában. Éppen ezért mi külön kiírásban, külön tematikaként „Egyházi intézmények, közösségek, civil- és ifjúsági szervezetek kulturális és karitatív programjainak támogatása” címmel írtunk ki pályázatokat éppen azért, mert realizáltuk és világosan láttuk, hogy a magyarság megmaradásában fontos szerepük van, de a XVI. századtól kezdve az egyházak mindig hihetetlenül fontos szerepet játszottak.

A mohácsi vész után az első iskola, főiskola a debreceni kollégium volt, amely megalakult, a pápai... (*Közbeszólások: A pápai.*) Igen, tudom, most vitatkozunk, hogy melyik volt előbb, a pápai vagy a debreceni, nem kálvinista vagyok, de mindegy, nagyon fontos szerepet játszottak. A trianoni tragédia után egyértelmű volt, hogy kulcsszerep jut a felsőoktatásnak, az oktatásnak. Azt a szót használta a képviselő úr, hogy társadalmisítás. A magyar történelem és kulturális örökség ápolása rendkívül fontos e téren. Miért? Mert nem tudják a magyar történelmet. Említettem, hogy a magyar történelemben annyi szép oldal van! Mi állandóan a rossz oldalról beszélünk. Miért? Büszkének kell lenni! Most voltak itt az amerikai kongresszusi képviselők, szenátorok, és beszélgettem a többségi frakció vezetőjével, Majority Leaderrel, és mondtam neki, tudja-e, hogy Magyarország, a magyar királyság ezeréves. Nem sok országot, nemzetet lehet elmondani, amely ezer éve fenntartja magát, több mint ezer éve. Ilyen nagyon kevés van, kettőt vagy hármat lehet illet Európában mondani. A körülöttünk lévő országok néhány száz évesek, vagy még annyi sem. Nyugodtan elmondhatjuk ezt, és erre büszkének kell lenni, és ez a nemzet öntudatának a nevelése. Az anyanyelvet most nem is említtem, mert az kohéziós erő.

A Magyar Tudományos Akadémia jelen pillanatban is egyik fő programja éppen az, hogy nekünk a tudásban kell kiválni. Azért azt is hadd mondjam meg, hogy mi nem panaszkodhatunk. Ma 14-15 millió ember tud magyarul. Tessék visszamenni a XIV. századba! Nagyon kevesen beszéltek magyarul. Tehát ez egy befogadó nép, egy hihetetlenül tehetséges nép, amelyik a Kárpát-medencében termeli a tehetségeket a művészetekben, kultúrában, mindenben. Éppen ezért két külön pont volt a 6-ból, amely azt célozta meg, amit ön, képviselő úr nagyon helyesen fölvetett, hogy vajon ezt szolgálja-e a Bethlen Gábor Alap. Igen, szolgálja, kiemelten, és a jövőben is szolgálni kívánja, és amikor a következő kiírásokra sor kerül, akkor a kollégiumunk erre nagyon fontos hangsúlyt fog helyezni.

ELNÖK: Kőszegi Zoltán képviselő úr!

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr.

Tisztelt Elnök Úr! Amikor a Bethlen Gábor Alapról szóló törvényt elfogadtuk, akkor az a cél is vezérelt bennünket, hogy a gazdasági társaságok is tudjanak pályázni, ezt ki is emeltünk annak idején a törvény vitájában érvként. Ezzel szemben most azt hallottam, hogy

erre az alapra a gazdasági társaságok, illetve profitorientált szervezetek nem pályázhatnak, ami engem konkrétan meglepett. Egyébként a rádióval kapcsolatosan nem hiszem, hogy profitorientált lesz, bár nincs róla konkrét információ.

A másik kérdésem, amire részben választ kaptam, igazából arra irányult, hogy az újabb pályázatok kiírását megelőzően történik-e, vagy várható-e valamilyen egyeztetés, hogy felmérjük az igényeket, a határon túli szervezetek elképzeléseit arról, hogy milyen célokra, milyen feltételekkel kerüljenek kiírásra pályázatok. Tehát én nem arra a kapcsolatfelvételre gondoltam, hogy amikor már kiírtuk, akkor felvesszük velük a kapcsolatot, hogy segítsük őket a pályázati űrlapok kitöltésében, illetve arra felkészítjük őket, hanem egyáltalán abban egyeztetünk-e velük, hogy milyen célokra írjuk ki a pályázatokat, erre irányult elsősorban a kérdésem. Köszönöm szépen a türelmet.

VIZI E. SZILVESZTER elnök (Bethlen Gábor Alap kollégiuma): Elnök úr, ha megengedi, akkor válaszolnék rá, majd megkérem az igazgató urat, hogy a törvény szellemében adjon pontos választ.

Természetesen, említettem nem is egyszer, többször, hogy a MÁÉRT és a MÁÉRT szakbizottságainak a véleménye alapján történt. A határon túli magyarok képviselői mondták el, hogy mire lenne szükség, úgyhogy ezeket bedolgoztuk, ez már a mostani kiírásban is szerepelt. Ami nem szerepelt a mostani kiírásban, azok a kollégium javaslatai, pedig a végrehajtási utasításban benne van, hogy a Bethlen Gábor Alap kollégiuma javaslatainak is szerepelni kell, de most nem is lehetett, mert április 18-án alakult meg a kollégium.

AMBERBOY ZSOLT pályázati igazgató (Bethlen Gábor Alap): A gazdasági társaságokkal kapcsolatosan azt tudnám elmondani, hogy a törvény természetesen lehetővé teszi a gazdasági társaságoknak a pályázati lehetőséget, de ebben a mostani, nyílt pályázati kiírásban döntött úgy az alapkezelő előkészítő csapata – egyeztetve a megfelelő fórumokkal –, hogy ennek a körnek a keretek szűkössége miatt most nem tudunk lehetőséget biztosítani, de természetesen ez nem jelenti azt, hogy egyszer s mindenkorra ez így marad. Maga a törvény, ahogy ön is mondta, lehetőséget biztosít erre, és a továbbiakban gondolkodunk rajta, mint ahogyan azon is, hogy a kiírásainkban folyamatosan megújuljunk. A mostani kiírási pontok természetesen nem több évre előrevetített irányt mutatnak, hanem egy olyan lépést, amivel elindultunk, és ami nyilván a folyamatos tájékozódás, az aktuális igények felmérése alapján megújul, évente változhat, illetve a nyílt pályázati kiírás melletti egyéb támogatási lehetőségek keretében kínál lehetőséget.

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Bocsanat, elnök úr, csak egyetlenegy gondolat, hogy én személy szerint azért tartanám fontosnak, mert elnök úr elmondta, mint ahogyan többen egyetértünk azzal, hogy a szülőföldön maradás rendkívül fontos, és ennek egyik alapfeltétele, hogy van-e miből megélni. Az ottani gazdasági szereplőket, ha helyzetbe hozzuk, ők munkahelyet teremtenek, és ha van miből megélni, akkor sokkal nagyobb esély lesz rá, hogy helyben maradnak. Köszönöm szépen, csak ezért vetettem fel.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnök úr, azt hiszem, minden kérdésre tetszett válaszolni, igazgató úr is, úgyhogy köszönjük szépen a segítségét. Megkérdezem, hogy kíván-e még bárki is kérdezni. *(Nincs jelentkező.)* Köszönöm szépen.

Nagyon szépen köszönöm a bizottság nevében, és önmagam nevében is a tájékoztatót, és a következő félévben egy hasonló tájékoztató megtartására kérjük majd meg. További jó munkát kívánunk, és köszönjük még egyszer, hogy a rendelkezésünkre álltak. A nyárra pedig jó munkát és jó nyaralást kívánunk!

Tájékoztató a horvátországi magyarság helyzetéről és a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége érdekképviseleti tevékenységéről – Előadó: Jakab Sándor, a HMDK elnöke

Tisztelt Bizottság! Folytatjuk a második napirendi pontunkkal, mely egy tájékoztató a horvátországi magyarság helyzetéről, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége érdekképviseleti tevékenységéről. Előadónk Jakab Sándor úr, a HMDK elnöke, akit tisztelettel köszöntök.

Elnök úr, megkérem, hogyha lehetséges, akkor egy tíz percbe sűrítse bele ezt a témát. Ez kicsit nehéz, viszont többen jelezték, hogy fél 3 után el kell menniük, úgyhogy nem tudjuk a határozatképességet biztosítani. Köszönöm szépen.

Jakab Sándor, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége elnökének tájékoztatása

JAKAB SÁNDOR elnök (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége): Köszönöm a szót, azonnal rátérek, mert nem nehéz, csak lehetetlen tíz percben, de megpróbálom gyorsan, amit magamnak följegyeztem, elmondani.

Nagyon szépen köszönöm a lehetőséget, a meghívást, és külön öröm volt számomra, hogy végighallgathattam Vizi E. Szilveszter elnök úr beszámolóját, ami bennünket érint. Én a másik oldal vagyok, ő a támogató, én a támogatott, tehát lesz néhány észrevételem az előadással kapcsolatban is.

Maradok annál, ahogy én elképzelttem, hogy én elmondom röviden azt, amit ide szántam. A múltunkról annyit, hogy Trianon idején voltunk ezen a területen, amit ma horvátországi magyarságként lakunk, ez a Dráva-szög és Kelet-Szlavónia. Az ország többi részén már csak mutatóban van, és már nem őshonos magyar, hanem valahonnan odatelepült. Ezen a területen, Trianon idején mintegy 120 ezren voltunk, és ugyan nem tudjuk pontosan még, hogy mennyien vagyunk, mert most volt a népszámlálás, de az utolsó népszámláláskor 16.585 horvátországi állampolgár vallotta magát magyarnak. Nagyjából minden népszámláláskor 25-30 százalékot veszítettünk, ily módon talán mi vagyunk a sajnálatos rekorderek a nemzetfogyás tekintetében. Ennek több oka volt, az egyik, ami közismert mindannyiunk számára, az egykezés, ami különösen az Ormánságot és Dél-Baranyát pusztította annak idején, a múlt század közepén. A másik a beolvadás, aminek hosszú ideig ellen tudtunk állni – én kálvinista vagyok –, és a kálvinista falvak álltak leginkább ellen a beolvadásnak annak idején. Sztárai Mihály több mint 125 gyülekezetet hozott létre a XVI. században, és ezek között horvát is volt mintegy 20-25, de csak egy maradt meg belőle, de ezt csak érdekességképpen mondom. Mindezt azért említettem, mert számunkra rendkívül fontos az egyházi élet és annak tisztasága, annak működése, melyről most órákat tudnék beszélni, hogy mi a probléma vele, úgyhogy nem is kezdek bele.

Hogy élt a magyar társadalom az én gyermekkoromig, fiatalkoromig, vagy akár a háborúig? Az a közhely, hogy a határon túli magyar az igazi magyar, az tartotta meg a magyarságát, ez igen, valóban igaz volt számunkra. A határon túli magyarságnak, közte a horvátországi magyarságnak is volt egy tartása, és ami most a legnagyobb probléma, hogy a gerincünk megroppant több okból is. Az okok többsége fellelhető itt Magyarországon is. Ha végigmegyünk a vidéken, a vidéki falvakon, és látjuk a boltok előtt iszogató, ténfergő, dologtalan férfiakat, miközben a háziasszonyok a bugyuta tévésorozatokot nézik, vagy még azt sem, nos, bennünket is elért ez az állapot sajnálatos módon, de ami még ennél is sajnálatosabb, a felgyorsult életmód miatt felgyorsult a beolvadás is a többségi nemzetbe. Kinyílt az a paletta, amelyen keresztül érintkezünk a többségi nemzettel, és míg korábban be voltunk zárva a kis falvainkba, legfeljebb a szomszéd falvakból nősültünk, illetve látogattuk a barátainkat, ma már a munkahelyig is 30-40 kilométert kell menni.

A háború hosszú ideig dúlt ezen a vidéken, és szörnyűbb volt számunkra, mint az I. vagy a II. világháború pusztításai minden tekintetben, anyagiakban, lélekben, erkölcsiekben egyaránt. Ezt nehezen fogjuk kiheverni hosszú időn keresztül, erre számtalan példát tudnék mondani. Lehet, hogy szükség lesz egy-két példát megemlítenem röviden, hogy érthetőbb legyen a mondanivalóm. Itt van például Szentlászló esete, amely egy fogalom volt – és ma is az – a magyarságot tekintve, a kitartás, helytállás példája, ahogyan a háború alatt is védték az otthonukat, hazájukat a szentlászlói magyarok, és ma Szentlászlón alig beszélnek magyarul.

Pályáznak, és a pályázatokat támogatni kell, de meg vannak rettenve valamilyen módon, én úgy érzem. Ahogyan fenn tudott maradni ez a település, egészen más formában, mint volt a sok száz-, vagy ezeréves forma, amelyben élte a mindennapjait, amit a háború elpusztított, és az újjáépítésben a kockaházak már nem azt idézik, ami ott volt, nem azt a vidéki életet. Ez is, de sok minden más is közrejátszott, és ez a szomorú tapasztalat kicsúcsosodott egy nem túl régi, magas szintű látogatásban, ami nálunk történt, de erről is sokat lehetne beszélni.

Tehát ami a horvátországi magyarságot és talán az egyetemes magyarságot vagy a vidéki magyarságot illeti, én a horvátországi magyarságot azért kapcsolom erőteljesen a vidékhez, hiszen 80 százalékunk legalább ott élt, és a vidéki életformából élt meg. Voltak és vannak ma is, akik kizárólag a vidéki gazdálkodásból élnek, vannak, akik kettős életformát választottak, tehát már dolgoznak valamilyen intézményben, és vannak olyanok is, akik csak a munkahelyükön – valamilyen gyárban, például az iparban – dolgoznak.

Munkahelyteremtés – egy kicsit kapkodok a mondanivalómban –, befogadás, van-e miből megélni, kérdezték itt az előbb, és mi is azt kérdezzük, hogy van-e miből megélni az anyaországon belül egy vidéki magyarnak. Amikor azt kérdezték önök és a kormányuk, hogy mit tartunk a legfontosabbnak, én azt mondtam, azt, hogy az anyaország legyen gazdaságilag, anyagilag, erkölcsileg, politikailag olyan erős, hogy feltekinthetünk rá nemcsak mi, határon túli magyarok, hanem a környező országok is. Vettem a példát az olasz példából, mert ma Isztriában sokan, akinek bármilyen távoli rokona is olasz volt, igyekszik maga is olaszá válni, mert az olasz állam tekintélye, hatása – amely már megnyilvánult 1992-ben is, amikor az első törvényünk megszületett a kisebbségek védelméről –, az olaszok szinte diktálták, és Horvátország elfogadta.

Mi abban a szerencsés helyzetben vagyunk a többi kisebbséggel szemben, hogy az olaszok oldalvizén megkaptuk azt az alkotmányerejű törvényt – így hívják –, amely Európában példaértékű lehet, lehetne – kicsit halkán mondom –, ha a mindennapokban maradéktalanul meg tudna valósulni, illetve ott, ahol nem valósul meg, vagy akik nem akarják megvalósítani, azokat nem szankcionálják, sőt, suttyomban, a háttérben még támogatják is őket adott esetben. Tehát nem minden olyan szép és rózsás, ami úgy tűnik, hogy Horvátországban az, vagy annak kellene lennie. Most nem akartam itt kitérni akár a Mol esetére, de mégiscsak kitérek, mert ezzel még mi is kapcsolatba kerültünk valamilyen módon az utóbbi egy hónapban, és rájöttem közben, hogy mi volt ennek az oka.

Vasárnap volt nálunk a kisebbségi önkormányzati választás, és visszatekintve, most már értem azt a körülbelül egyhónapos, a horvát sajtóban, a legnépszerűbb sajtótermékben megnyilvánuló kicsit magyarelles hangot, és ezen belül HMDK-ellenes hangot, ahol mi meg voltunk nevezve többek között, hogy a Jobbikkal felvettük a kapcsolatot, és erre ráépült az összes többi. Az utolsó ilyen cikk szombaton jelent meg, barátaim, szombaton, miközben vasárnap voltak a választások, és minket nacionalista szervezet fényében tüntettek fel a többségi horvát nemzet előtt, olyan szavazók előtt, akik magyarként mentek szavazni. Hozzáteszem azért, hogy olyanok is szavaztak, akiket soha életünkben korábban nem láttunk, magyarul nem beszéltek, ezért azt hittük, hogy a szerbeknek is az adott szavazóhelyen van az urnájuk, azért jönnek szavazni, de ők magyarként adták le a voksukat, és erre van lehetőség természetesen.

Ami üdvözlendő olyan értelemben, hogy aki eddig nem volt helyesen nyilvántartva, de észrevette, hogy nem magyarként, olaszként vagy németként van vezetve, az bemehet a rendőrségre, és adott esetben módosíthat. Ennek a hátulütője viszont az, hogy adott esetben a többségi nemzet pártja rájön arra, hogy néhány száz szavazattal lett egy parlamenti képviselői hely, akkor pár száz tagját felkérheti, hogy adott esetben vállalja a roma vagy akár a magyar nemzetrészhöz való tartozást, leszavaz, és aztán ámen, mi kaparhatunk, igazi magyarok, hogy kit küldjünk a parlamentbe. Ha már itt tartottam, még csak annyit erről a kisebbségi önkormányzati szavazásról, hogy milyen érdeklődésre tart ez számot a horvátországi kisebbségek körében – most ezt ironikusan mondom és negatív értelemben –, 8 százaléka vett részt a horvátországi kisebbségeknek. Ez a mi esetünkben egy kicsit több volt, pont azért, mert van egy szervezet, amelyik ebben látta az utolsó mentőövet, hogy fennmaradjon, és ők hozták a szavazókat.

A szavazás úgy történik, hogy a legmagasabb rangú testület a megyei, amelyik 25 tagból áll, amennyiben az adott megyében 500+1 fő lakik az adott kisebbségből, és listákat lehet állani az adott kisebbség szervezeteinek, mely listák 25 fősek. Mi magyarok két listát állítottunk, és ezt az 50 nevet ABC-rendben egymás alá helyezték, és a mi szavazóinknak – János bácsinknak, Mariska néninknek – ki kellett válogatni, hogy abból kik azok, akik adott esetben a HMDK-ba vagy a másik szervezetbe tartoznak; én sem tudtam mindegyiket, nemhogy János bácsi, vagy Mariska néni a szomszédból. Mi segítségül azt tettük (*Felmutatva a szavazólapot.*), hogy alul van egy letéphető kis rész, amelyen rajta vannak a számok, és az adott szám alatt vannak a mi jelöltjeink. Tehát, amikor bementek szavazni, nem névre, nem egyénre szavaztak, ahogy kellett volna, hanem a számokra. Többen összekeverték a számokat, volt, aki a megyei listával kezdte, más a járásival, szóval tragikomédia volt, amit valahogy rendezni kell. Ezeket a választásokat most mi, a HMDK elveszítettük, de ezt éreztük előtte is, előbb is jeleztem már, mert pontosan tudtuk azt, hogy milyen nyomás nehezedik ránk, és hogyan próbálnak olyan szavazókat teremteni, akik meghozzák a dicsőséget egymásnak. Egyébként '92 óta mi minden választást megnyertünk ebben a kategóriában, a parlamenti ötből négyet – az utolsót veszítettük el, ha már az érdekvédelemről volt szó – különböző nyomás miatt.

Az elmúlt 8 évről: vannak itt sokan, akik tudják, ismernek bennünket, ezért tudják, hogy mik voltak a gondjaink az elmúlt 8 évben. Ha már szóba került itt december 5-e, akkor engedjék meg, hogy Szili Katalinnak megköszönjem még egyszer az ő hozzáállását és azt, hogy előtte pár nappal fogadta a határon túli magyar vezetőket, kifejtette véleményét december 5-ével kapcsolatban a nemzetről, pozitívan, és talán 3-án volt lent nálunk Eszéken, ahol voltak saját pártjának tagjai is, elmondta előttük is, hogy ő bizony, igennel fog szavazni. Köszönjük, Szili Katalin.

Köztudott, akik ismertek, hogy a HMDK nem volt kedvence az elmúlt 8 év kormányainak, azért mégis visszautalok egy dologra. Elnök úr előadásából és a képviselők kérdéseiből – nagyon jó kérdések voltak hála istennek – elhangzott, hogy a határon túli szervezetek egyeztettek-e. Én a legfontosabbat említtem, ami a kezdet kezdetén volt, mert rögtön fölment a pumpám, és a magam saját heveségében mindjárt próbáltam is lépni, ugyanis az első egyeztetésre úgy került sor, hogy valamilyen oknál fogva úgy hívtak meg határon túli magyar vezetőket, melyen a közismertek közül csak kettő vett részt – az egyik közülük is véletlenül került oda, így tudtuk meg mi, többiek –, ennek témája pedig a határon túli régiók közötti elosztás volt, azaz, hogy az egyes régiókba ebből az összegből hány százalék jut.

Ezt a korábbi kormányok úgy oldották meg, hogy a legmagasabb szintű vezetők – Markó Bélától kezdve Jakab Sándorig – ültünk le miniszterelnök úrral és a megfelelő képvisellel, és elmondtuk, hogy mi hogyan és miképpen látjuk. Ez most nem így történt meg, mi, a horvátok nem is voltunk jelen, nem is hívtak meg közülünk senkit, valószínűleg

Szlovéniából sem, tehát valahol az a tudat alatti, vagy tudatos hozzáállás, hogy kisfiúk vagyunk, és nemigen számítunk. Ebben is azonnal léptem, és tájékoztattam Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes urat, aki azonnal rákérdezett, hogy így volt-e, de igen, így volt. Németh Zsolt urat is megkerestem, talán Orbán miniszterelnök urat is, már nem emlékszem pontosan, és talán léptek is valószínűleg, de ugyanígy a Határtalanul programból is ki vagyunk zárva, vagyis nincs megnevezve Horvátország, mint lehetőség.

Az volt az indok, hogy nincs elég pénz. Itt nem a pénzről van szó, hanem az elvről! Ha nincs pénz, akkor nem jönnek, de hogy ott kell, hogy legyünk, az biztos, hogy a mohácsi vagy a pécsi diák, ha már megnézi a mohácsi csata emlékhelyét, akkor eljöhessen és megnézhesse, hogy Zrínyi hol égette fel a hidat a törökök előtt, bocsássa meg a világ, vagy eljön és megnézi a kopácsi rétet, ahol Herman Ottó évekig ott volt, amikor a magyar halászatról írta maradandó, példaértékű könyvét többek között, ami ma Európa egyik legszebb könyve.

Túlléptem már most az időt, és még el sem mondtam a legfontosabb dolgokat. Visszatérve, tehát a kezdetekben, ami a Bethlen Gábor Alapot illeti – nevetek nem szeretnék mondani, de lehet, hogy kénytelen leszek –, ahogyan kezdetben ehhez hozzáálltak, voltak gondok, amik remélem, orvosolandók lesznek, és azt hiszem, Ulicsák Szilárd is levonta ezekből a tanulságot.

Hogy hogyan kell elszámolni és mi módon, itt tragikomédiába is fordulhat a helyzet, mert például harmadszorra, negyedszerre, ötödszörre is visszajött az eszéki oktatási központba a levél, és mindig kértek valamilyen kiegészítést, és amikor elment, akkor megint kértek valamit ugyanabban a témában. Egy ilyen volt például, hogy a gépkocsi rendszáma, amelynek a javítására adtak, már ötödszörre jött vissza, és az volt benne, hogy a gépkocsi rendszáma azonosítja a járművet. Erre már nem is tudtunk mit válaszolni, mert persze, igen, de nem is tudom, hogy mit lehetne mást válaszolni. Igen, azonosítja. Vannak ilyen apró gondok, és elnézést kérek, hogy ilyeneket említek.

Visszatérve a magyarságunkra: alapvető gondunk, hogy erősen fogyó nemzet vagyunk, és ami a lelkivilágunkat, a hozzáállásunkat, az erkölcsünket illeti, ahogyan mondtam, megroppant minden. Ezen hogyan lehet segíteni? Valószínű, vannak nekünk is ötleteink, amiket most már nem lesz idő elmondani, de ezek talán használhatók a vidéki Magyarország – és nemcsak a vidéki Magyarország – esetében is, ha ezt kölcsönösen átadjuk egymásnak, amennyiben ez lehetséges lesz.

Nagyon egyetértünk azzal, hogy normatív támogatás legyen. Bocsássunk meg, ha lassan több mint húsz éve a magyar parlamenti pártok nem tudják azt, hogy határon túl melyek azok az intézményes szervezetek, amelyek igazán képviselik a saját közösségi érdekeiket, akkor azt kell mondanom, hogy borítsunk fátylat az egészre. Persze, hogy tudják, és ha tudják, akkor meg is tudják nevezni, és így a normatív támogatásnak nyilvánvalóan helye van, nagyon üdvözljük és kérjük, hogy a jövőben ez súlyozottan szerepeljen a támogatásokban.

Még valamire kitérnék a pályázatokkal kapcsolatban. Óvakodjunk attól – és ennek a jelét megint felismertük már –, bár gondolom, a legjobb szándékú munkatársak vannak ezekben az intézményekben, akik ezzel foglalkoznak, de nem biztos, hogy ismerik a határon túli magyarságot, miközben ők nézik azt, hogy melyik pályázat a legszebb. Ez oda vezetett már évek óta, hogy vannak, akik pályázatokat íratnak, hogy minél tetszetősebb, szebb legyen, a tartalom pedig vagy megvalósíthatatlan, vagy eszük ágában sincs megvalósítani, mert olyan lehetőség nincs is, hogy megvalósítsák.

A határon túli magyar szervezetek tömegével jelentkeztek a '90-es évek közepétől, amikor az anyaországi anyagi támogatások erőteljesebb formában jelentek meg, tehát valóban megjelent az etnobiznisz – ahogy Tabajdi Csaba mondta egykor Brüsszelben –, amit ki kell szűrni. Fontos, hogy ezt ki tudják szűrni, mert a magyar parlamenti pártok tudják, mindegyik

tudja, hogy melyek azok a szervezetek, amelyeket ilyen szempontból, akármilyen gyönyörű a pályázatuk, de nem lehet támogatni, mert az árt a magyarságnak.

Az, hogy a horvátországi magyar iskolákban évekkal ezelőtt még 3-4-5-ször annyi diák volt, mint ma, ez oda vezetett, hogy támogattuk a hétvégi – nem is tudom, minek nevezzük – gyermek játszóházakat, ahol azt mondta a szülő, hogy jó, akkor nem megy magyar iskolába a gyerek, hanem elmegy a játszóházba, ahol a horvát gyermekek gyermekes módon így-úgy tanulnak magyarul, de valójában nem tanulnak semmit. Tehát úgy fogytunk meg az oktatási intézményeinkben – hogy csak egy példát hozzak –, hogy ma a horvátországi magyar oktatási központba 11-en iratkoztak be, tavaly még húszan, ma 11-en. Az általános iskoláink száma lecsökkent kettőre, amelynek vannak tagozatos iskolái, de 4 végzős jött ki az egyikből.

Az én falumból, Kopácsból, mely egy ősi magyar halászfalu, de a legdélibb falvainkban, a Dráva-szögben református falvak vannak – és nem akarom megbántani katolikus barátainkat, mert ugyanolyan jók és erőteljesebbek a maguk képviselőiben, mint mi vagyunk –, de ezeknek az iskoláit már egyszerűen be kellene zárni, mert sajnos nincs diák. Azt, hogy adott esetben a laskói iskolában, ahol tagozatos iskola van, és odajárnak Várdaróc, Kopács, Laskó magyar diákjai, a szomszédos Bellyén ugyanannyi magyar diák jár oda a horvát tagozatra, mint a laskói központi iskolába, ez megengedhetetlen! Ennek az egyik oka az is, hogy a támogatást eddig függetlenül megkapták azok is, akik magyar oktatási intézménybe jártak, és azok is, akik úgymond nyelvápolásra kapták.

Mi azt mondtuk, hogy küzdünk érte, jómagam is ezt teszem már jó ideje, de hála istennek, ez már megtörtént, tehát ez egy nyert ütközet. Azt kértük, hogy különböztessük meg, hogy azok, akiknek lehetőségük van a saját településükön vagy a szomszéd településen magyar iskolába járni, és mégis horvát iskolába adják a gyerekeiket, azok ne kapjanak támogatást, mert az a nyelvápolás közröhej, tragikomédia, el kellene menni egyszer egy ilyen órára. Itt ez most megtörtént, és ez is egy módja annak, hogy megtartsuk azt, ami még megtartható, megtartani a diákokat, és a szülőket arra rávenni, ha lehet, hogy magyar iskolába adják a diákságot.

Mi mindenben partnerek leszünk, és arra kérem önöket, ezt a bizottságot is, hogy legyen partner mindenképpen, és hívja meg legalább félévenként, ahogy elhangzott, Vizi E. Szilveszter elnök urat, valamint a többi intézményt, hogy egyeztessen minden szempontból a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium nemzetpolitikai államtitkárságával.

Még elfelejtettem mondani, elképzelhetetlen volt számomra, hogy a nemzetpolitikai államtitkárságért felelős államtitkár nem vett részt azon a találkozón – mert meg sem volt hívva – ahol a Bethlen Gábor Alap döntött arról, hogy a környező régiókban hány százalékkal adják ki. Ha már nem hívtak meg minket, legalább hívták volna meg azokat, akiket kell. Ilyen a jövőben ne fordulhasson elő még egyszer! Ezt Szili Katalin tudja legjobban, többek között, meg persze mások is, hogy egyáltalán nem voltam kedveltje az elmúlt 8 esztendőnek, de valahol azért megbecsültek, tudom, hogy megbecsülték a hozzáállásomat, a kitartásomat, és szókimondó voltam mindig. Van, amit át lehet venni azokból a példákban, többek között azt, hogy mi tudtuk, ha a Határon Túli Magyarok Hivatalába bementünk, hogy hol hozták meg a döntéseket. Az, hogy a háttérben még ki szól bele, hol, nem is kellett tudnunk, nem is tudtunk róla, de tudtuk, hogy egy helyen volt. Ma kapkodunk, és nem tudjuk, hogy hol hozzák meg számunkra adott esetben a döntéseket. Tehát ezen javítandó azt javaslom szerényen, ha szabad illet, hogy a nemzetpolitikai államtitkársággal minden esetben – a képviselőjük itt ül, hála istennek – ezek az intézmények, amelyek velünk foglalkoznak, bármilyen formában, de egyeztessenek.

Elnök úr, többszörösen túlléptem az időt. Hálából minden tagot szeretettel hívok egy kopácsi kirándulásra, gondolom, ha Herman Ottónak jó volt, a bizottság tagjainak is nagyon

jó lesz, hogy még az ősi magyar madárvilágot lássák úgy, abban a formában, amelyben sajnos nem sokáig tudják már látni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Elárulom, hogy húsz percre gondoltam, és így 18 lett. Köszönöm szépen.

Képviselőtársaim! Van-e kérdés, hozzászólás? Szávay István képviselő úr!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Csak nagyon röviden, és üdvözlöm elnök urat szeretettel, megköszönve – hiszen nemrégiben személyesen is tájékoztam náluk, és velük is beszélgetve, a körülményeket is látva, a vidéket is bejárva világos, és egyértelművé vált számomra, hogy milyen hihetetlen erőfeszítéseket végeznek, tesznek azért, hogy az ottani magyar közösség megmaradhasson és gyarapodhasson, bár ez a munka most már nem is annyira a gyarapodásra, hanem inkább a megmaradásra vonatkozik.

Arról hadd tájékoztassam egy-két mondatban a bizottságot, amit elnök úr szőr mentén megemlített, hogy egy horvátországi internetes portálon megjelent egy szélsőséges hangvételű, mocskoló írás az ottani látogatásom kapcsán, amely egyrészt az HMDK ellen irányult, megpróbálva őket rossz színben feltüntetni az ottani magyarok szemében, hogy magyarországi neonácikkal találkoznak. Ez vagyok én, aki kivételesen nem egyenruhában, hanem öltönyben érkeztem erre a látogatásra – a cikk tudósítása szerint –, illetve számos más állítás is elhangzott ott.

Bátran merem a bizottság számára jelezni, hiszen informálódtam ez ügyben, nem elnök úréknál, hanem más vonalon is, egyértelmű volt számomra, hogy sajnos ebbe a politikai játszamába lettünk mi bekeverve, vélhetően az itt már említett Magyar Egyesületek Szövetsége révén. Őket ismerjük, még az MSZP-kormány hozta őket létre, pont a HMDK meggyengítésére, és vélhetően tőlük származó, meglehetősen ferde információk jelentek meg ebben a cikkben. Én magam a portáltól helyreigazítást kértem, és nem vagyoni kártérítésre be is fogom őket perelni ezek miatt az állításaik miatt.

Nagyon bízom benne egyébként, hogy ez a médiacirkusz nem befolyásolta, nem volt hatással a választási eredményekre. Nagyon bízom benne, és örülök, elnök úr, ha bólogatsz, mert semmiképpen nem szeretnénk ebben ilyen kellemetlen részt vállalni. Megköszönve itt még egyszer a kedves fogadtatást, mindenkit biztatok, hogy elnök úr meghívását fogadja el, mert nagyon kiváló vendéglátó, ezt mindenképpen el kell mondani.

Én csak egy-két mondatot szeretnék hallani a jövőre vonatkozóan, a tervekkel kapcsolatban, ha említene néhányat. Most lementek ezek a választások, ennek lett valamilyen eredménye, de hamarosan választás van megint, és a közösséget tovább kell építeni. Erről, ha egy-két mondatot hallhatnánk, azt megköszönném. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. *(Nincs jelentkező.)* Nincsen több hozzászólás, úgyhogy elnök úrnak adnám át a szót.

JAKAB SÁNDOR elnök (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége): Köszönöm szépen a kérdést, a kiegészítést. Hadd tegyem hozzá, hogy nemcsak az internetes portálon, amely egy nagyon olvasott portál, hanem az újságokban is megjelent, ahogy említettem már, a legnépszerűbb napilapokban, és mind a mai napig, de olyan rafináltan, tegyük hozzá, hogy ugyanazon az oldalon megjelenik a Mol-INA-probléma, és a címlapon. Ha belül az oldalon elolvassa az ember az adott cikket, akkor kiderül, hogy kicsit pozitívabb a kép, mint ahogyan ezt a cím sugallja, de nagyon sokan vannak, akik csak a címlapot nézik meg és a címet.

Hogy mit és hogy kívánunk tenni? Először is készülünk a parlamenti választásokra, ami valószínűleg az ősszel vagy késő ősszel kerül sorra, és megpróbálunk olyan képviselőket

bejuttatni a parlamentbe a magyarság színeiben, akik tényleg méltók arra a tisztségre, és úgy fognak dolgozni, hogy abból a horvátországi magyarság maradéktalanul profitálni tudjon. Valamint azokat említeném még egyszer, amiket elmondtam, hogy a magyarság tartásában, az erkölcsi hozzáállásunkban, a múltunkhoz való viszonyunkban sajnálatos változások vannak. Erre én soha nem gondoltam, és csak most jelentkezett, de ezeket kiküszöbölendő szeretnénk egy kicsit kiirtani a támogatásokból a csirkepaprikásfőző-versenyeket, halászléfőző versenyeket, malacsütő versenyeket, kolbásztöltőket stb., és többek között visszaállítani, ha máshogy nem megy, hogy az anyaországból hívunk méltó előadókat pontosan a magyarság, a múltunk megismerésére, amiről itt szó is volt. Abszurdum, hogy annyira nem ismeri a mai határon túli horvátországi magyarság a magyar történelmet – remélem, hogy máshol ez máshogy van –, hogy amikor azt mondjuk, hogy alakult egy egyesület IV. Béla néven – miután IV. Béla oda menekült annak idején a tatárok elől – akkor az egyik magyarunk átkiabált az utca túloldalára, hogy hallod, valamilyen Béla létrehozott egy új szervezetet.

Tudnék még példákat mondani, ilyen például, és nem akarok olyanról beszélni, aki nincs itt, de akkor már fölforrta a vérem, és nemcsak nekem, amikor egy előző mandátumban, egy ma már a parlamentben nem ülő pártnak – és nem jobboldali pártról van szó – a képviselője megkérdezte, hogy ki volt melletted az a langaléta, aki a határon túliak közül egyedül nem énekelte a Himnuszt, akkor azt mondtam neki, hogy Juhász Sándornak hívják az illetőt. Ő egyébként úgy mutatkozott be, amikor először eljött a Határon Túli Magyarok Hivatalába, hogy Sándor Juhász, mire nagyon frappánsan azt válaszolta neki az illető, hogy én meg a Mátyás király. Tehát úgy mutatkozott be, ahogy egész életében, Alexander Juhasz volt, ugyanis a szlávok előre mondják a személynevet, és ő itt is úgy mondta, zsebre vágott kézzel. Nos, ettől a fickótól – bocsánat, hogy így mondtam, elnök úrtól –, amikor az Illyés Közalapítványban komoly vita támadt, mert egyértelműen őket támogatták volna, akkor azt mondtam, minden mondatomat, kritikámat visszavonom, ha az úr leírja a magyar Himnusz első négy sorát. Erre jött az elképedés a saját támogatói részéről is, mert ő az első sorát sem tudta, nemhogy az első négyet. Tehát ma ilyenekkel is meg kell küzdenünk, akiket megteremtettek időközben a számunkra, és megteremtődött az a lehetőség, hogy az anyaország erőteljesen támogatta őket anyagilag is.

Valamikor az 50-es években olyan kultúregyesületeink voltak, hogy le a kalappal! Azok egy büdös vasat nem kaptak – elnézést az ilyen pesties kifejezésért –, ma pedig megszoktuk, hogy megalakul egy egyesület, azonnal támogatja az anyaország, és akkor majd valamit csinálunk. Nagyon fontos ez a támogatás, rendkívül fontos, de a szelekció még ennél is fontosabb, és erre mi nagyon nagy hangsúlyt fektetünk, és remélem itt, ebben a bizottságban, e bizottság képviselőiben, az említett államtitkárságban megkapjuk a segítséget és a hozzáértést, a hozzáállást ahhoz, hogy valóban ki tudjuk szűrni azokat, akiknek a tevékenysége látszólag, papíron magyarságmentő, de a gyakorlatban magyarságtemető, és ezt így ki kell mondani. Ámen. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Kalmár Ferenc képviselő úr.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): Köszönöm szépen. Nagyon kíváncsi volnék rá, hogy manapság hány magyar van Horvátországban, és a másik pedig, hogy valójában milyen a horvát-magyar viszony ott az emberek között. Én néhány évvel ezelőtt voltam Splitben, az ottani magyar szervezet hívott meg – a KDNP-t hívták meg, és a KDNP engem delegált –, és akkor én tartottam ott egy beszédet, amikor március 15-ét egy szépen feldíszített vendéglőben ünnepeltük. Körülbelül 60 magyar ember jött össze, de nagyon érdekes volt, hogy volt köztük nagyon aktív, aki élte a magyarságát, viszont a vegyes házasságok esetén egyértelmű volt, hogy fordítani kellett a beszédet.

JAKAB SÁNDOR elnök (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége): Köszönöm szépen a hozzászólást és a kérdést. Említettem, hogy az utolsó népszámláláskor 16.585 horvát állampolgár vallotta magát magyarnak az egykor volt 120 ezerből; ez az 1910-es népszámláláskor volt. Most attól félünk és rettegünk, hogy megismétlődik, hogy szinte népszámlálásról népszámlálásra 20-25 százalékkal, néha 30 százalékkal fogyunk. Mi mindent megtettünk, és talán került oda az önök asztalára egy anyag arról, hogy mi próbáltunk e tekintetben tevékenykedni, hogy minél többen vállalják a magyarságukat. Mi akkor leszünk elégedettek, hogyha csak 10 százalék lesz a fogyás, ha valahol 15-16 ezer között megállunk, de nagyon félek, hogy ez nem így lesz, viszont erről a pontos adatot csak a következő évben tudjuk meg.

Ma annyit tudunk, hogy Horvátország lakossága – Horvátország is fogyó nemzet – mintegy 200 ezerrel kevesebb, mint az utolsó népszámláláskor. Annyit tudunk, hogy a magyarság által lakott, vagy magyarság által is lakott falvainkban – sajnos már nincsenek tiszta magyar falvaink, de vannak 50 százalék felettiek – is mindenhol körülbelül 50-60 fővel kevesebb a létszám. Miután ezekben a falvakban néhány 100 személyről, lakosról van szó, ezek nagy számok. Ilyen alapadatokat már tudunk, de részletesebb, ami a lakosság nemzetiségi összetételét, a vallási, hitbéli összetételét pontosabban adja, az valószínű, csak a következő évben lesz nyilvános.

A horvát-magyar viszony: a mi szervezetünknel voltál akkor, és köszönjük szépen, hogy ott voltál. A spliti magyarok már nem őshonos magyarok, és nem is hiszem, hogy van köztük egyetlen őshonos is – azon a vidéken nem is voltak –, ők általában a Vajdaságból odatelepedett magyarok. (*Kalmár Ferenc András: És Dél-Baranyából.*) Igen, Dél-Baranyából is, az elnök éppen, a Kollár Pista. Először nem is Németországba, Svájcba vándorolt ki az egykori jugoszláviai magyar, hanem a belső területeken is volt olyan, hogy egyes fejlettebb területek vonzották valamilyen okból a lakosságot. A magyarságunk egy része sok esetben szakemberként ment csak le a tenger mellé – akár halászként, fodrászként vagy cukrászként –, de valóban, magyarok is mentek le a tenger mellékre. Ma is lemennek, de ma már csak időnyomukára általában, viszont letelepedni nem mennek. Tehát a horvátországi magyarság, a mi magyarságunk zöme valóban a Dráva-szögben él.

Sajnos az a hely – és ez a nagyon fontos, és ha nem mondtam, akkor elfelejtettem –, ahol megélhetjük közösségként a magyarságunkat, és ahol alkalmazni tudjuk az alkotmányerejű törvény által adott jogokat, ez csak a Dráva-szög. Sajnos azt kell mondani, hogy már Kelet-Szlavónia is haldoklik ebben, tehát az ott lévő három közismert falu – Szentlászló, Kórógy, Haraszi – már ott is alig tudjuk ezt elérni. Tehát a közösségként megélt jogokat gyakorolhatjuk, ahol a nyelvünket használhatjuk, mindhárom vonatkozásban, hivatalosan is, de ez már egyre csökkenően van. Ahol ezt igazán lehet és maradéktalanul kihasználható, az a Dráva-szög, de ott sem tudjuk. Erre akkor megint egy példa: bánom, hogy nem ül itt az illető, ő a mostani parlamenti képviselőnk – az ötödik, ahogy mondtam, négyet mi adtunk, többek között én is voltam '95-99. között – ez az ember magyar iskolába nem adta a gyerekeit, és a járásban járási elnökként, a legmagyarabb járásban, ahol 42 százalék a magyarság összetétele, és a törvény szerint 30 százalék fölött kötelező kiírni két nyelven, nem írta ki soha két nyelven, soha magyar nyelven nem írta ki. Amikor pályázott a parlamenti tisztségre, egyedül akkor íratta ki. Ma ilyen ember képvisel bennünket. A maga módján megteszi, amit megtehet, de erről órákat lehetne beszélni, viszont nem foglalkozunk vele, mert nincs itt, de az ilyen helyzet tragikus számunkra.

KALMÁR FERENC ANDRÁS (KDNP): A horvát-magyar viszonyra kérdeztem még rá, mert sokan azt mondják, hogy ez hasonlít a magyar-lengyelhez, mert olyan jó barátok, más oldalról pedig azt halljuk, hogy nem.

JAKAB SÁNDOR elnök (Horvátországi Magyarok Demokratikus Közössége): Igen. Bizonyos fenntartásokkal talán elfogadható lenne a magyar-lengyel vagy a magyar-finn összehasonlítás, de hadd mondjam, hogy a helsinki olimpián a finnek hogyan szurkoltak nekünk, és azóta is mindig. Olyan fenntartásaik vannak, hogy nagyon a szemünkre tudták vetni, főleg a horvát tavasz idején – '70-es évek idején –, hogy rajtunk ültetek 800 éven keresztül. Amikor megjöttek a Kalasnyikovok, akkor milyen jó volt együtt élni 800 éven keresztül! Vagy vannak ilyenek gazdasági viszonylatban is, vannak ott okos gyerekek, és tudják, hogy valahol ez a Kárpát-medencei régió, a monarchia valamit adott gazdasági téren is, ha mást nem, ha végigmegyünk a vasútállomáson, lenézünk a sínekre, vagy felnézünk az állomásra, ez mind akkor épült ki, tehát mind magyar.

Az érdemi válaszom egyébként az, hogy vegyes a kép. Az utcán mi nem találkozunk, vagy csak nagyon ritkán olyannal, hogy abból nekünk hátrányunk lenne, hogy magyarok vagyunk, inkább előnyünk származik belőle. Ennek egyik példája – ha már a sportot megemlítettem –, hogy amikor kézilabda világbajnokság volt, és ennek egyik része Eszéken volt az új sportszarnokban, akkor egész Eszék a magyar válogatottnak szurkolt. Tehát nagyon jó helyre került a csoportban a magyar válogatott, és kőkeményen a magyaroknak szurkoltak. Igen, vannak olyan helyen, olyan esetek, amikor ezt az elvet, hogy rajtunk ültetek, vagy a háború kezdetén, éppen az említett Szentlászló, amikor még nem volt elfoglalva, tele torokból dalolták a bennünket egyébként sértő Jellasics-nótát, ami a magyarságot bántja. Nem szólhattunk, nem szóltunk, de nem vettük jó néven. Egyéb példa, hogy a Jellasics-szobrot megfordították Zágrábban – egykor Magyarország felé tekintett –, ma Belgrád felé tekint ugyanazzal a kardjával.

Tehát, ha a többi, velünk határos nemzetet nézzük, messzemenőleg Horvátországban a legjobb ilyen tekintetben a helyzet. Nagyon sajnálom, pontosan azért, hogy most igyekszik rámenteni a nemzeti oldalra a jelenlegi kormánypárt, mentve magát a következő választásokra; amit úgy néz ki, hogy el fog veszíteni. Ráment a nemzeti oldalra, és ezen belül az egyik áldozata talán éppen a Mol-INA-viszony, amit nagyon nem kellett volna, mert nagyon veszélyes dolog számunkra, hogy ebbe valamilyen módon bevontak bennünket, a HMDK-t érintőlegesen, segítve a tegnapelőtti választásokon a másik szervezetet. Majdnem azt mondom, hogy sehol sem osztott-szorzott, de bánt bennünket, hogy úgy történt, ahogy, de a parlamenti választásra fogunk felkészülni mindenképpen.

Tehát a horvát-magyar viszony, ha nem is egy az egyben olyan, mint a lengyel-magyar vagy a finn-magyar, de azt megközelítő, és minden gond nélkül, minden téren, utcán, közintézményben, nyilvános helyen vállalhatjuk a magyarságunkat, beszélhetünk magyarul. Nagyon ritka az, hogy ha valamilyen sértő megjegyzés ezzel kapcsolatban elhangzik, vagy inzultus ér bennünket, erre szinte nincsen példa. De hogy a horvát nép saját maga mellett kitart, ez biztos.

Csak egy gondolat még, mert ez is jellemző, hogy – a nemzeti tartásuk milyen erős a horvátoknak – amikor megkérdezte egykor tőlem egy közismert magyar baloldali, közéleti személyiség, hogy mi a véleményem arról, hogy bekerült annak idején a MIÉP, egy ilyen párt a magyar parlamentbe, akkor én azt mondtam, hogy a horvát baloldal ott kezdi a nemzeti hovatartozást, ahol Csurka István abbahagyja. Tehát ott nincs, nem volt szó arról, hogy a nemzet érdekeit, értékeit ne tennék maguk elé. A horvátok ebben kőkemények, és látszik ez a háborúból is. Tehát adott esetben, ha valahol szembe kerülnek valamilyen okból a magyarokkal, akkor ez, és amit legjobban felvetettek nekünk, hogy a Jobbik leírta, hogy ezt a kifejezést, hogy a „történelmi magyar helyeket”. Ezt próbálták mindenféleképpen magyarázni, hogy a HMDK le akarja szakítani az ottani Baranyát Magyarországhoz. Tehát volt, aki felvetette, és az ilyen nagyon sok gondot okoz nekünk, mert az egyszerű horvát ember nem tudja, hogy ez képtelenség és hülyeség.

Még egyszer, röviden, a horvát-magyar viszony mondhatnám azt, hogy kellemesnek, jónak tűnik, de ők védik a saját érdekeit, és időnként célkeresztbe kerülünk mi is, vagy az egyetemes magyarság, vagy Magyarország, ez sajnos egy dolog, de ilyen is történik.

ELNÖK: Köszönöm szépen, elnök úr. Köszönöm szépen a tájékoztatót. Szeretném elmondani a bizottság tagjai, illetve a teremben ülők számára, hogy nem véletlen az, hogy a választások utánra tettük ezt a meghallgatást, merthogy nem szeretttük volna, ha a HMDK-nak kampányolt volna a magyar parlament, illetve a bizottságunk.

Még egyszer köszönöm szépen a tájékoztatót, és a következő fél évben, vagy utána valamikor, nem tudjuk még pontosan, hiszen a menetrendet még nem állítottuk fel, egy kihelyezett ülés keretében Horvátországban, illetve Dél-Baranyában is tudunk tájékozódni. További jó munkát kívánunk! Köszönjük.

Összefoglaló a Nemzeti összetartozás bizottsága első félévi tevékenységéről – Tájékoztatót ad Potápi Árpád János elnök

A következő napirendi pontunk egy összefoglaló a Nemzeti összetartozás bizottsága első félévi tevékenységéről. Általában nem szokványos az, hogy a bizottságok félévente, évente a munkájukat összegeznék, én legalábbis még nem találkoztam vele, mégis úgy gondolom, nem árt, ha egy rövid számvetést teszünk, és majd a következő félév elején meghatároznánk azt, hogy milyen irányban szeretnénk tovább menni.

Két jelentést tettünk le, illetve összefoglalót, az egyik a bizottság munkaszervezete részéről készült, a másikat Szilágyi Péter készítette. Azért tettük le mind a kettőt, és nem fésültük egybe, mert az egyik inkább azt emeli ki, hogy melyek voltak azok a fontosabb területek, amelyeket megemlítettünk, a másik pedig inkább egy kronologikus felsorolás. Mind a kettőt megkapták a képviselők, úgyhogy én ebbe nem is szeretnék nagyon belemenni.

Azt szeretném elmondani, hogy a nyár folyamán, ez alatt a másfél-két hónap alatt, ami kérdés eddig felgyülemlett, amire kerestük a válaszokat, azt megpróbáljuk a kormány felé is elindítani és végigvinni, hogy ne csak kérdésként, felvetésként hangozzék itt el a bizottsági ülésen, hanem megpróbálunk utána is menni, és ezekre valamikor az ősz folyamán lehet, hogy majd választ is fogunk tudni adni. Ezek nagyjából össze vannak szedve már, bár még az összes jegyzőkönyvet nem tudtuk kijegyzetelni, de ezek már megvannak.

Nem tisztem az, hogy most pozitívként vagy negatívként állítsam be az eddigi tevékenységünket. Új a bizottság, új feladatokkal, keressük a helyünket mi is a parlamenti struktúrában, és sokszor nekünk magunknak is küzdenünk kell, hogy egyáltalán a parlamenti munkaszervezet gondolkodásába bekerüljünk és kapjunk szerepet ebben. Én azt gondolom, hogy a következő fél évben ennél lényegesen több feladatunk lesz, hisz a törvényeknél, a sarkalatos törvényeknél a bizottságunkat mindenképpen meg fogják kérdezni. Amit biztosan tudok, a Bethlen Gábor Alapnál a Szülőföld Alap érintőlegesen megemlítésre került, és a Szülőföld Alapról a beszámolót biztosan mi is fogjuk tárgyalni, de egyéb más törvényekben is azt gondolom, hogy kiemelkedő szerepe lehet ennek a bizottságnak.

A kiemelt ülésekről is röviden írtunk csak, ugyanúgy, mint képviselőtársaimnak, szerintem is nagyon fontos az, hogy a bizottságunk ilyeneket tesz. Ez az ottaniak számára sokkal fontosabb, mint a mi számunkra, de mindkét fél számára, és nemcsak sajtóesemény, bár az sem elhanyagolható dolog, hogy a sajtóban meg tudunk-e jelenni, és hogyan jelenünk meg.

Szeretnék mindenkinek köszönetet mondani. Szeretnék köszönetet mondani a munkaszervezetnek, illetve a szakértőinknek, tanácsadóinknak, azoknak, akik végigülték a bizottsági üléseinket, és számos alkalommal sokkal számosabban voltak, mint mi magunk, de nekik is köszönöm a tevékeny hozzáállást és a tevékenységüket.

Természetesen mindent nem tudunk leírni, és az alelnökök útjai, illetve a bizottság képviselőinek a határon túli útjai nem tudtak bekerülni, tehát ilyen módon ki lehetne ezt jelentősen egészíteni, elsősorban arra korlátozódik, amit én még akár polgármesterként és bizottsági elnökként tettem.

Van-e kiegészítés, hozzászólás? Kőszegi Zoltán!

KŐSZEGI ZOLTÁN (Fidesz): Csak nagyon röviden, elnök úr.

Elnök úr megköszönte a bizottság munkáját és mindazokét, akik segítették a bizottság eddigi tevékenységét, én szeretném megköszönni mindannyiunk nevében elnök úr munkáját. Szerintem még azok is kellemesen csalódtam elnök úr tevékenységében, akik fenntartásokkal fogadták korábban, esetleg az ellenzék oldalán lévők. Szerintem elnök úr irányításával meg tudtuk valósítani a bizottságon belül azt, amit jó lenne minél több más területen, hogy tudunk egy közös ügyért együtt dolgozni, tevékenykedni, közösen gondolkodni és közös célokat kitűzni. Én ezt szerettem volna mindannyiunk nevében, a bizottság nevében megköszönni neked, kedves elnök úr, és remélem, hogy a következő időszakban még hatékonyabban fogunk tudni dolgozni.

Minden bizottsági ülésen fölvetődtek kérdések, én arra szeretném felhívni a figyelmet, hogy a kérdéseinkre az esetek maximum 50 százalékában kapunk kielégítő válaszokat, tehát jó lenne, hogyha a kérdésekre adott válaszok után arra is lenne energiánk és kellő figyelmünk, hogy aztán mi történik azokon a területen, tehát, hogy figyeljünk oda továbbra is. Száz szónak is egy vége, köszönjük szépen neked is a munkát, tisztelt elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ezeket a kérdéseket, amelyek felvetődtek, szeretnénk továbbvinni és feldolgozni a nyáron, amennyit tudunk.

Szávay István!

SZÁVAY ISTVÁN (Jobbik): Köszönöm szépen. Minthogy az úgynevezett ellenzékot rendszerint, mint ahogy most is, nagyjából egyedül jelentem itt a teremben, azért annyit hozzá szeretnék tenni, hogy az ellenzéknek nem voltak fenntartásai elnök úr személyével kapcsolatban, várakozással tekintettünk erre a munkára. Amit valóban elmondhatok, ez alatt a fél év alatt várakozó állásponton voltunk, nem nagyon tudtuk, hogyan lesz tartalommal megtöltve ezen munka, nyilván kiindulva a Külügyi és határon túli magyarok bizottságában zajló, nem feltétlenül ezt a területet érintő munkáról, illetve a bizottságnak volt számos olyan tagja, aki ennek a területnek nem is volt igazán ismerője.

A magam részéről szeretném én is megköszönni elnök úr munkáját, mert úgy érzem, hogy nagyon sok hasznos dologgal töltöttük meg a bizottsági üléseket. Bízatom elnök urat a továbbiakban is erre, hogy gondoljuk végig ugyanígy, tudatosan, hogy kikkel kellene találkozni, kiket kellene a bizottsági ülésen vendégül látni, mert ezek a találkozók jók, hasznosak és fontosak, legyen szó akár Jakab elnök úrról, a csángókról vagy a kárpátaljai előadásról, a szlovéniai magyarokról és egyebekről. Esetleg adott esetben, bizonyos témákban, kérdésekben jobban is el lehetne mélyedni, és erre képviselőtársaimat is bízatom.

Másrészt örülök annak – de ezt nemcsak elnök úrnak, hanem a többi képviselőtársaimnak is mondom –, és nem akarok személyeskedni, de én sokkal jobban éreztem magam ebben a bizottságban, mint a Külügyi és határon túli magyarok bizottságában, és lényegesen konstruktívabb volt ebben a bizottságban a légkör, ezt személyesen szeretném neked, elnök úr, megköszönni. Ezt mondom olyan képviselőként, aki azért meglehetősen kritikus is tudtam lenni a dolgokkal szemben, és valószínűleg ez a következő félévben is így lesz, de ahogy azt mindig elmondtam, fontosnak tartom, hogy a konstruktív ellenzékihez konstruktív kormánypart is társuljon.

Örülök annak, ha sok helyen nem is, de legalább ebben a bizottságban ezt néha éreztem a részletekről, úgyhogy én ezzel szeretném szintén megköszönni képviselőtársaimnak a közös munkát, és javaslom egyben, ami most elmaradt, bár volt róla szó, nagyon örülnék, ha egy alaposabb, Semjén Zsolt miniszterelnök-helyettes úrral folytatott beszélgetéssel kezdenék meg a következő félévet. Jobb lett volna ezeknek a kérdéseknek a közepébe vágni, ezekkel most találkozni, és sajnálom, hogy ez most nem sikerült, viszont arra kérem elnök urat, hogy ez akkor tényleg a legelején legyen az évnek beiktatva.

Köszönöm szépen, és kellemes nyarat kívánok mindenkinek!

ELNÖK: Köszönöm szépen, és köszönöm szépen mindenkinek a munkáját, figyelmét.

Egyebek

Egyebekben van-e még bárkinek bejelentenivalója? (*Révész Máriusz közbeszól.*)

Köszönöm szépen még egyszer mindenkinek a munkáját és segítségét. Viszontlátásra!
Az ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 15 óra 19 perc)

Potápi Árpád János
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Bihariné Zsebők Erika